

**Vlada Crne Gore
Ministarstvo kulture, sporta i medija
Podgorica**

**Centralna narodna biblioteka Crne Gore
"Đurđe Crnojević" - Cetinje**

**IZVJEŠTAJ O RADU
za 2009. godinu**

Cetinje, februar 2010.

http://www.cnb.me
e-mail: cnb@cnb.me

VLADA CRNE GORE
MINISTARSTVO KULTURE,
SPORTA I MEDIJA

CNB "Đurđe Crnojević" Cetinje
Jelena Đurović, direktor
Bulevar crnogorskih junaka 163
<http://www.cnb.me>
e-mail: cnb@cnb.me

IZVJEŠTAJ O RADU ZA 2009. GODINU

UVOD

Nastavak radova na rekonstrukciji, sanaciji i adaptaciji objekata CNB

Iako planirani, radovi na sanaciji, rekonstrukciji i adaptaciji glavnog objekta CNB nijesu nastavljeni u 2009. godini zbog restrikcije kapitalnog budžeta. Nastavak radova prema Glavnom projektu se odnosi na rekonstrukciju, sanaciju i adaptaciju prizemlja, I sprata i suterena glavnog objekta Biblioteke i za ovu namjenu je u 2009. godini bilo planirano oko 800.000 €

Ova kapitalna investicija za završetak rekonstrukcije zgrade bivšeg Italijanskog poslanstva, u kojoj je smještena CNB „Đurđe Crnojević“, se očekuje 2010. godine, prema Predlogu programa aktivnosti - Godina kulture na Cetinju.

Opremanje Biblioteke kancelarijskim namještajem

Centar za međunarodnu saradnju i razvoj (CMSR) je 2008. godine opredijelio donatorska sredstva za opremanje škola i biblioteka u Crnoj Gori u iznosu od 500.000,00 €. Iz tog paketa pomoći, donator je izdvojio 200.000,00 € za opremanje kancelarijskim namještajem i drugim neophodnim mobilijarom CNB „Đurđe Crnojević“. U cilju realizacije ovog projekta, sklopljen je Aneks ugovora o podjeli donatorskih sredstava između CMSR-a, Ministarstva prosvjete i nauke Crne Gore, Ministarstva kulture, sporta i medija Crne Gore i CNB „Đurđe Crnojević“.

Izuzetno lijep i kvalitetan namještaj, izrađen u kompaniji „Gonzaga-pro“ d.o.o. (Ljubljana), u skladu sa projektom i posebnim zahtjevima Biblioteke, namjenski i stilski je prilagođen enterijeru objekta, a naročita pažnja je posvećena javnom korisničkom prostoru, čitaonicama, svečanom holu, katalogima i posebnim zbirkama. Do završetka projekta sanacije

i adaptacije zgrade bivšeg Italijanskog poslanstva, namještaj je uskladišten u prostorijama CNB.

Prva isporuka kancelarijskog namještaja je bila krajem 2008. godine i njom je opremljeno potkrovlje Biblioteke. Druga isporuka je pristigla u CNB 25. i 26. decembra 2009. godine, čime je zaključena donacija i isporučena sva oprema u skladu sa potpisanim ugovorom.

Projekat Virtuelna biblioteka Crne Gore

Iako je za 2009. godinu planirano umrežavanje u sistem COBISS.CG tri biblioteke: Narodne biblioteke "Marko Srzentić" iz Ulcinja, Narodne biblioteke Plav i Narodne biblioteke Tivat, do realizacije nije došlo zbog neispunjavanja potrebnih uslova. Ovo je uslovljeno nedostatkom materijalnih sredstava u opštinama Plav i Ulcinj, a u Tivu je problem što još nemaju zaposlenog bibliotekara sa položenim stručnim ispitom, što je preduslov za osposobljavanje za rad u segmentu COBISS2/Katalogizacija.

Zajednička (uzajamna) baza crnogorskih biblioteka COBIB.CG na dan 31.12.2009. godine sadrži **180.562** bibliografskih zapisa. Lokalna baza CNB sadrži **121.227** bibliografskih zapisa.

Tokom godine, sistem inženjeri COBISS Centra redovno su arhivirali bazu podataka putem dnevnog, mjesečnog i godišnjeg back-up postupka, otklanjali kvarove, odnosno vršili podešavanje parametara u Univerzitetskoj biblioteci i Biblioteci Fakulteta političkih nauka, angažovali se prilikom izvođenja i nadgledanja radova na instalaciji nove telefonske centrale u Muzejskom odjeljenju CNB od strane firme Telemont iz Podgorice, kao i na ponovnom povezivanju računarske opreme, zbog nove organizacije radnih jedinica u Odjeljenju. Izvršili su pripremu i stavljanje u funkciju nove računarske opreme koja je pristigla u Biblioteku (7 PC-a, 5 štampača, 3 monitora i 3 faksa).

Za 2009. godinu bilo je planirano organizovanje kursa *Korišćenje Programske opreme COBISS.2/Katalogizacija – Početni* u 3 termina. Međutim, ni u jednom od ovih termina nije se mogla oformiti grupa sa potrebnim brojem polaznika, zbog malog interesovanja biblioteka članica sistema COBISS. CG.

Tokom godine, kontinuirano je vršena kontrola kvaliteta zapisa šest visokoškolskih biblioteka: Univerzitetske biblioteke, te biblioteka Ekonomskog, Medicinskog, Pomorskog, Prirodno-matematičkih i tehničkih nauka, Filozofskog i Pravnog fakulteta. Ukupno je kontrolisano 289 bibliografskih zapisa i uočene greške samostalno kreiranih ili preuzetih zapisa u 40% slučajeva.. Svim Bibliotekama su poslate sugestije za ispravljanje grešaka.

Takođe, izvršena je kontrola bibliografskih zapisa u pet narodnih biblioteka: na Cetinju, u Herceg Novom, Budvi, Kolašinui Kotoru i 1 specijalne biblioteke – Biblioteke Istorijskog instituta u Podgorici. Ukupno je pregledano 270 bibliografskih zapisa i date pismene sugestije za otklanjanje grešaka.

Centar za mikrofilmovanje i digitalizaciju

U okviru novoformiranog Centra, tokom 2009. godine, vršeno je mikrofilmovanje "Glasa Crnogorca" i izrađeno je ukupno **32** mikrofilma. Kada je digitalizacija u pitanju, shodno postojećoj raspoloživoj opremi, koja omogućava samo skeniranje mikrofilмова, obradu skenova u Photo shop-u , čišćenje i odstranjivanje suvišnih djelova slike, generisanje skeniranih slika u JPG format, izvršena je obrada svih do sada izrađenih mikrofilмова iz fonda stare crnogorske periodike, sa ukupno **6000** skenova. Krajem godine, pokrenut je postupak nabavke specijalnog skenera za digitalizaciju posebnih bibliotečkih kolekcija.

U cilju pripreme realizacije „Nacionalnog programa digitalizacije biblioteka“, CNB je organizovala značajno predavanje na ovu temu. **Adolf Knol**, direktor za naučno-istraživačku djelatnost i međunarodnu saradnju Nacionalne biblioteke Češke Republike, održao je 24. i 25. novembra dva predavanja na temu *Digitalizacija kulturnog nasljeđa*, namijenjena zaposlenim u bibliotekama i srodnim kulturnim i naučnim institucijama, koje se bave kulturnom baštinom. Najznačajnije teme predavanja su bile: osnovni pojmovi u vezi sa savremenim digitalnim bibliotekama, konverzija dokumenata iz analogne u digitalnu formu, kreiranje digitalnih objekata, itd. Predavanjima je prisustvovalo više od 40 zaposlenih u bibliotekama i srodnim institucijama.

Revizija osnovnog fonda knjiga i periodike i reorganizacija smještaja u centralnom depou

CNB „Đurđe Crnojević“ na Cetinju u svojim fondovima čuva oko 2 miliona jedinica bibliotečke građe (knjige, novine, časopisi, audio vizuelna građa, geografske karte, plakati, razglednice, notni materijal, itd.). Centralni depo Biblioteke, koji je namjenski sagrađen 1980. godine ima sedam nivoa, ukupne površine 4500 m². Zbog velikog godišnjeg priliva bibliotečke građe, Biblioteka je gotovo sasvim iscrpila prostor predviđen za njeno trajno odlaganje. Stoga su izvršene temeljne pripreme i procjena smještajnih mogućnosti depoa, na osnovu čega je izrađen plan reorganizacije fondova, u cilju racionalnije iskorišćenosti raspoloživih smještajnih kapaciteta.

CNB „Đurđe Crnojević“ je, uz podršku Ministarstva kulture, sporta i medija, u okviru programa „Javni rad“ Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, konkurisala sa projektom „Reorganizacija osnovnog fonda knjiga i periodike“ u centralnom depou. Angažovano je 8 lica sa evidencije Zavoda, na period od devet mjeseci. Realizacija Projekta je započela 1.11.2008. godine. Angažovana lica su bila usmjerena na najjednostavnije poslove, kao što su preslaganje knjiga na policama, prenošenje knjiga sa jedne lokacije depoa na drugu, dodavanje polica u postojeće regale, čišćenje polica, čišćenje knjiga i sl. Izvršavanje poslova se odvijalo pod stalnim nadzorom i uz učešće zaposlenih u Biblioteci, koji su bili zaduženi za složenije i stručnije zadatke na kontroli i evidentiranju fonda. U tom cilju, CNB „Đurđe Crnojević“ je imenovala komisiju od četiri člana (tri bibliotekara i jedan konzervator-resaurator), sa zadatkom da organizuje poslove, vrši nadzor, daje instrukcije, prati realizaciju i planiranu dinamiku.

Na osnovu Projekta „Reorganizacija osnovnog fonda knjiga i periodike“, rad u centralnom depou Biblioteke podijeljen je u dvije faze:

I faza je obuhvatala dodavanje polica u postojeće metalne regale i reorganizaciju smještaja knjiga na I i II spratu depoa.

II fazom je predviđeno i realizovano razvrstavanje neknjižne građe koja se nalazi na III spratu depoa. Neknjižna građa (plakati, službena akta, pozivnice, katalozi, programi seminara, kalendari, tehnička uputstva, izdavački katalozi, vozni redovi itd.), objedinjeni su po tematskim cjelinama i formatu i istovremeno je evidentiran broj odvojenih i složenih primjeraka. Za devet mjeseci razvrstano je, očišćeno od prašine i odloženo na odgovarajuće lokacije u depou ukupno **1.057.157** jedinica bibliotečke građe.

Značaj ovog projekta je veoma veliki, jer se pojedini fondovi CNB sređuju prvi put na pravi način, što do sada nije urađeno, prvenstveno zbog višedecenijskog nedostatka osoblja. Svi planirani poslovi na reorganizaciji fondova Biblioteke nijesu do kraja završeni : dio fonda knjiga i časopisa, cjelokupni fond novina, izmještanje serijskih publikacija iz Muzejskog odjeljenja u centralni depo i premještanje pomoćnih magacina za razmjenu duplikata crnogorskih knjiga i serijskih publikacija.

Reorganizacija fondova i zbirki Muzejskog odjeljenja

U cilju reorganizacije i nove prezentacije fondova i zbirki Muzejskog odjeljenja, Stručno vijeće CNB je 14. 10. 2008. godine usvojilo detaljan plan aktivnosti. Odlučeno je da se iz fonda „Montenegrina“, u 2009. godini, započne povlačenje i izmještanje monografskih publikacija, objavljenih nakon 1945. godine, u centralni depo CNB „Đ. Crnojević“.

Izmještanje monografskih publikacija je završeno prema utvrđenim kriterijumima u adekvatno obezbijedeni prostor na III spratu centralnog depoa. Radi se o 25.262 monografske publikacije, koje su objavljene poslije 1945. godine, dok je u Muzejskom odjeljenju ostalo 1.866 publikacija za period do 1945. godine, kao i sva fototipska, reprint i jubilarna izdanja. Uporedo je završena i kompletna revizija pomenutog fonda.

U drugoj polovini 2009. godine, realizovan je veći dio planiranih poslova u vezi sa reorganizacijom ostalih zbirki i legata Muzejskog odjeljenja. Trajno je smješten legat dr Nika S. Martinovića, koji se nalazio u kutijama, a izmješten je i legat dr Dušana J. Martinovića iz radnih prostorija Odjeljenja u posebnu prostoriju potkrovlja istog objekta. Takođe, izvršeno je preseljenje legata Radivoja Lole Đukića i djelimična reorganizacija smještaja legata dr Pera Šoća i Nikole Đonovića.

Tehnički su obrađeni legati dr Nika S. Martinovića i dr Dušana Martinovića, kao i evidentirane sve periodične publikacije oba legata. Ukupno je evidentirano 385 naslova, odnosno 2.796 brojeva periodičnih publikacija. Ove publikacije su dobile i privremene signaturne brojeve, kako bi bile dostupne korisnicima. Tehnički je obrađeno oko 90.000 dokumenata iz arhivske građe legata dr Pera Šoća.

U cilju poboljšanja uslova smještaja, zaštite i prezentacije publikacija, Zbirka stare i rijetke knjige (oko 10.000 naslova) je prvi put razdvojena i smještena u dvije međusobno povezane prostorije. Istovremeno je izvršena reorganizacija smještaja svih publikacija iz ove zbirke.

Završeno je izmještanje stare crnogorske periodike (časopisa i novina), dnevnog lista „Pobjede“ i monografskih publikacija ovog fonda.

U čitavom objektu bivšeg Francuskog poslanstva su završeni molerski radovi, hoblovanje i lakiranje parketa u tri prostorije i izvršeno detaljno čišćenje svih fondova i legata.

Edukacija i usavršavanje bibliotekara

Krajem 2007. godine Sveučilište u Zadru je raspisalo konkurs za upis **postdiplomskih studija** za bibliotekare iz BiH, Crne Gore, Kosova i Makedonije na Odsjeku za informacione nauke i knjižničarstvo. Iz Crne Gore je studij upisalo 9 bibliotekara, od toga 7 iz CNB. Regionalni projekat je realizovao IZUM Maribor, iz sredstava međunarodne razvojne pomoći Vlade Republike Slovenije bibliotekama u mreži COBISS.Net.

Programom studiranja obuhvaćeni su svi segmenti bibliotečke djelatnosti od nabavke, popunjavanja fondova, izgradnje fondova, zaštite, čuvanja, vrednovanja zbirki, kataloga, do novih principa razvoja bibliotekarstva i primjene informacionih nauka u ovoj djelatnosti, marketinga i menadžmenta u bibliotekama, kao savremenom pristupu poslovanju bibliotečkih ustanova, na osnovu koga svaki segment rada biblioteka mora biti posmatran i sa aspekta uspješnosti, odnosno kvaliteta.

Ministarstvo kulture, sporta i medija je 2008. godine pružilo značajnu podršku ovom projektu stručnog usavršavanja 7 bibliotekara CNB i opredijelilo sredstva u iznosu od 16.500,00 € na ime sufinansiranja troškova studija na Sveučilištu u Zadru. Krajem 2009.

godine, svi kandidati su sa zapaženim uspjehom, završili postdiplomske studije i stekli zvanje magistra bibliotekarstva i informacionih nauka.

Polaganje **stručnog bibliotekarskog ispita** je organizovano u dva termina. U proljećnom ispitnom roku je bilo ukupno 11 kandidata: 5 sa visokom stručnom spremom, 1 sa višom stručnom spremom i 5 sa srednjom stručnom spremom.

Na popravni ispit su upućena 3 kandidata. Popravni ispit je organizovan u junu 2009. godine i tom prilikom su i ovi kandidati s uspjehom završili ispit.

U jesenjem ispitnom roku bilo ukupno 10 kandidata: 6 sa visokom stručnom spremom, 2 sa višom stručnom spremom i 2 sa srednjom stručnom spremom.

Na popravni ispit su upućena 3 kandidata. Popravni ispit je organizovan u decembru, kada su i ovi kandidati s uspjehom završili ispit.

Komisija za dodjelu viših zvanja u bibliotečkoj struci je 2009. godine dodijelila **14** stručnih zvanja : **3** zvanja bibliotekar savjetnik - 1 iz Biblioteke Istorijskog instituta, 1 iz Biblioteke CANU i 1 iz Narodne biblioteke „Radosav Ljumović” i **11** stručnih zvanja viši bibliotekar - 8 iz CNB, 2 iz Narodne biblioteke „Radosav Ljumović” i 1 iz Biblioteke Skupštine Crne Gore.

Ispit za dobijanje dozvole za uzajamnu katalogizaciju u predviđenim rokovima: februar, april i jun, položilo je ukupno **devet** bibliotekara, i to: 4 iz CNB “Đurđe Crnojević”, Cetinje, 3 iz Narodne biblioteke i čitaonice “Ivo Vučković”, Bar, 1 iz Narodne biblioteke “Stevan Samardžić”, Pljevlja i 1 iz Biblioteke Univerziteta Donja Gorica iz Podgorice.

Stručni saradnik za kontakt sa članicama sistema mr Đurđa Martinović je pohađala **kurs Korišćenje Programske opreme COBISS.2/Pozajmica** u Narodnoj biblioteci Srbije.

U skladu s planom, realizovano je pohađanje **kursa engleskog jezika** za dvoje zaposlenih CNB.

Najznačajnije aktivnosti iz redovnog programa

Popunjavanje fondova

Putem svih vidova nabavke CNB je 2009. godine prinovila u svoje fondove oko 7000 knjiga i dopunila novim brojevima 989 tekućih naslova novina i 2815 naslova časopisa. Za posebne zbirke pristiglo je 89 muzičkih CD-a, 15 audio kasete, 117 geografskih karti, 13 atlasa, 46 štampanih muzikalija, 41 razglednica, 56 DVD.

Putem crnogorskog obaveznog primjerka je pristiglo: 1147 naslova knjiga (7532 primjerka), 99 naslova novina (novih naslova 13), kao i 113 naslova časopisa (novih naslova 35).

Ostalim vidovima nabavke pristiglo je oko 1700 publikacija. Među njima su najznačajniji: poklon Ministarstva nauke i prosvjete Crne Gore od oko 800 naučnih elaborata, leksikografska izdanja za potrebe referensne zbirke nabavljena kupovinom, kao i izdanja pristigla putem međunarodne razmjene.

Na osnovu evidencija o objavljenim publikacijama za period 2007-2009. godine, utvrđeno je da 460 od ukupno 512 crnogorskih izdavača nije u potpunosti ispunilo svoju zakonsku obavezu (12 obaveznih primjeraka). Vjerujemo da će pravi pomak donijeti usvajanje novih **zakona o bibliotečkoj djelatnosti, obaveznom primjerku i izdavaštvu**, čije se donošenje se očekivalo u 2009. godini.

CNB je i ove godine dobila značajne poklone od 99 pojedinačna i od 44 kolektivna darodavca. Iz fonda multiplikata, CNB je bibliotekama u Crnoj Gori poklonila 443 naslova monografskih publikacija.

Prilikom reorganizacije Zbirke stare i rijetke knjige izdvojeno je 16 (šesnaest) dokumenata, koji svojim karakteristikama pripadaju Rukopisnoj zbirici. U pitanju su mlađi rukopisi, različiti po autorstvu, formi i sadržini.

Stručna obrada publikacija

Ukupan broj bibliografskih zapisa monografskih publikacija u lokalnoj bazi CNB, na dan 31.12.2009. godine, iznosi 119667.

Na stručnoj obradi publikacija su ostvareni zapaženi rezultati - kreirano je skoro tri puta više zapisa nego prethodne godine. Ukupan broj unešenih zapisa za monografske publikacije u elektronski katalog CNB u 2009. godini iznosi **15414**. Započeta je stručna obrada monografskih publikacija u COBISS-u iz legata dr Pera Šoća i dr Nika S. Martinovića. Ukupno je obrađeno 427 publikacija

Za monografske publikacije urađen je 958 CIP zapis, uključeno 67 izdavača u ISBN bazu, dodijeljeno 987 ISBN brojeva i 579 bar-codova. Za serijske publikacije urađeno je 35 CIP zapisa, obrađeno je u lokalnoj bazi 236 novih naslova i 393 postojećih naslova periodike (ukupno 5382 broja).

Za potrebe UNESCO-ove baze prevedenih djela - Index translationum, urađen je popis crnogorskih izdanja (prevoda) za 2008. godinu. Na osnovu CIP zapisa, broj prevedenih djela objavljenih u Crnoj Gori, iznosi 52 jedinice.

Tokom godine je vršeno prikupljanje podataka o crnogorskim izdavačima za **PIID (Adresar izdavača uključenih u sistem ISBN)**. Podaci su upućeni u sjedište Međunarodne ISBN agencije u Londonu i biće uključeni u najnovije izdanje PIID-a.

Korišćenje fondova

CNB je i ove godine vodila evidencije i statistike korišćenja zajedničkog elektronskog kataloga crnogorskih biblioteka (COBIB.CG) i svog lokalnog elektronskog kataloga (CNBCT). Zajednički katalog crnogorskih biblioteka je pretraživan ukupno **48513**, dok je elektronski katalog CNB pretraživan ukupno **27084 puta**. Pretraživanje uzajamnog elektronskog kataloga Crne Gore bilježi **porast za 49,96%**, dok je pretraživanje elektronskog kataloga CNB za **21,61%** veće nego u 2008. godini.

U 2009. godini biblioteka je imala korisnike raznih profila. Najzastupljenija je bila populacija studenata, i njihov broj je bio 661. Naučnih radnika koji su izučavali fondove CNB-a tokom 2009. godine je bilo 181, učenika 60, radnika 87, dok je muzejski fond koristilo 393 korisnika..

Korisnicima je izdato na korišćenje osnovnog fonda i fonda „montenegrine“ 4905 knjiga, 1174 sv. novina i 1480 sv. časopisa. Sav korišćeni materijal uredno je vraćen na topografsko odredište. Iz Zbirke stare i rijetke knjige izdato je na korišćenje 11 publikacija, a fond zbirke izučavalo je 7 korisnika.

Takođe, korisnicima je dato oko 1900 kataloških, 590 bibliografskih informacija, 6380 informacija iz COBISS-a, 300 informacija sa interneta kao i 1230 informacija putem telefona – ukupno 10300 informacija. Međubibliotečkom pozajmicom je realizovano je ukupno 272 zahtjeva. Bibliotekama je upućeno na korišćenje 1025 publikacija..

Na zahtjev korisnika, izrađeno je ukupno 54481 fotokopija iz raznih bibliotečkih fondova.

Rad na tekućoj i retrospektivnoj bibliografiji

U ovom izvještajnom periodu, Bibliografsko odjeljenje je završilo tri rukopisa (jedan retrospektivne i dva tekuće bibliografije), od kojih su dva objavljena, dok se treći može odmah predati u štampu. Radi se o rukopisima: *Crnogorska bibliografija, Tom III, knj. 15 (1982-1985)*, koji sadrži 17.153 bibliografske jedinice, obima 1.150 stranica enciklopedijskog formata, zatim *Crnogorska bibliografija : monografske publikacije : 2005*, sa 1505 bibliografskih jedinica i *Crnogorska bibliografija : monografske publikacije : 2006*, sa 1.842 bibliografske jedinice.

Za tekuću bibliografiju članaka – 2009. godina, kreirano je ukupno 3291 zapisa. Takođe, za retrospektivnu bibliografiju monografskih publikacija – period 1995-2001. godina do sada je kumulirano ukupno 1615 zapisa.

Istovremeno, vršeno je kumuliranje zapisa za rukopise tekuće bibliografije knjiga za 2007, 2008 i 2009. godinu. Broj do sada prikupljenih zapisa je sljedeći: za 2007 - 779, za 2008 - 897 i za 2009 – 299. Za retrospektivnu bibliografiju knjiga, period 1995-2001. godina. do sada je kumulirano 1615 zapisa. Po godinama, broj sakupljenih zapisa je sljedeći: 2001-404, 2000-278, 1999-170, 1998-222, 1997-234, 1996-181 i 1995-126 zapisa.

Shodno odluci Stručnog vijeća CNB, prioritet u 2009. godini je dat tekućoj bibliografiji članaka u odnosu na retrospektivnu bibliografiju članaka u sklopu projekta *Crnogorska bibliografija 1494-1994. godina*. Odlučeno je da se četiri bibliografa angažuju na *Tekućoj bibliografiji članaka za 2009. godinu*, čime su znatno ubrzani poslovi na njenoj izradi, što je veoma značajno zbog aktuelnosti informacija prezentiranih u popisanim prilogima. U proteklom periodu popisivani su članci iz crnogorske periodike (časopisi, revijalna izdanja i prilozi iz dnevnog lista *Pobjeda*), te zbornika radova. Za ovu bibliografiju popisani su prilozi iz **51** naslova crnogorske periodike i tri zbornika radova. Popisani su prilozi iz svih crnogorskih časopisa za periodu januar – decembar i *Pobjede*, za period januar-oktobar 2009. godine. Ukupno je popisano **3291** priloga.

CNB je u ovoj godini pokrenula i uspostavila dogovor sa autorima oko objavljivanja dva toma sa projekta „Crnogorska bibliografija 1494-1994“, koji su prije petnaestak godina povjereni Nikoli Rackoviću i Radisavu Cajiću:

- *Tom. III, knj. 9 : Rasprave, članci i književni radovi u serijskim publikacijama : 1956-1960*, autor Nikola Racković

- *Tom. IV, knj. 1 : Bibliografija na srpskohrvatskom i drugim jezicima naroda i narodnosti bivše SFRJ o Crnoj Gori i Crnogorcima*, autor Radisav Cajić

Autori su se pismeno obavezali da će do oktobra 2010. godine dostaviti CNB završene rukopise.

Izdavačka djelatnost

CNB je u 2009. godini publikovala jednu svesku *Tekuće bibliografije monografskih publikacija : za 2005. godinu*.

Takođe, objavljen je *Tom III, knj. 15 (1982-1985)*, sa projekta “Crnogorska bibliografija 1494-1994“. Ovaj rukopis je obima preko 17.000 bibliografskih jedinica.

Knjiga Dušana Martinovića *Portreti X*, kao posljednja u ovoj značajnoj bio-bibliografskoj ediciji, takođe je publikovana krajem 2009. godine.

Kao suizdavač, CNB je publikovala knjigu: *Češka i Crna Gora. Tom I*, autora Miroslava Luketića (AMC Communications-Budva) i *Osvojenje Nikšića. Osvojene Bara*, vojvode Sima Popovića (Plima – Ulcinj).

Osim toga, objavljeni su u 2009. godini katalozi sljedećih izložbi: *Stara crnogorska periodika: 1834-1918, Ivan Mažuranić i Crna Gora i Dobitnici Njegoševe nagrade*.

Međunarodna saradnja i konferencije

1. Promocija **Svjetske digitalne biblioteke (WDL, www.wdl.org)**, Pariz, 21. april 2009. godine. Promovisanju prisustvovala Jelena Đurović, direktor CNB "Đurđe Crnojević".
2. **Prva ISBN Regionalna radionica**, Tirana, 8-9. jun 2009. godine. Iz Crne Gore, Radionici su prisustvovali Jelena Đurović, direktor CNB "Đurđe Crnojević" i rukovodilac Nacionalne ISBN agencije, Sanja Martinović. Konferencija je organizovana za nacionalne ISBN agencije zemalja regiona.
3. **75. konferencija IFLA-e (Međunarodna federacija bibliotečkih udruženja i institucija)**, Milano, 23-27. avgust 2009. godine. Ovom najvećem kongresu bibliotekara iz čitavog svijeta prisustvovala je Jelena Đurović, direktorica CNB "Đurđe Crnojević". Tema ovogodišnjeg skupa bila je *Biblioteke kreiraju budućnost: Izgradnja kulturne baštine*.
4. **Godišnja konferencija direktora evropskih nacionalnih biblioteka – CENL**, Madrid, 23- 25. septembra 2009. godine. Konferenciji je prisustvovala Jelena Đurović, direktorica CNB "Đurđe Crnojević", zajedno sa 48 direktora nacionalnih biblioteka iz 46 evropskih zemalja.
Na sjednici borda direktora, usvojen je godišnji izvještaj CENL-a za period jul 2008 - jun 2009. godine, strateški plan CENL 2009-2011. godine i CENL strategija za evropsku biblioteku European-u.
5. **Ministarska Konferencija o informacionoj infrastrukturi nauke, obrazovanja i kulture (COBISS 2009)**, Maribor, 11-12. novembar 2009. godine. Crnu Goru je predstavljalo 30 bibliotekara iz: CNB „Đurđe Crnojević“, Univerzitetske biblioteke, visokoškolskih i narodnih biblioteka, potom ambasador Crne Gore u Sloveniji Ranko Milović, predstavnici Ministarstva prosvjete i nauke Crne Gore Igor Radusinović i Saša Ivanović i predstavnik Univerziteta Crne Gore Branka Bošnjak.
6. **Konferencija “Nove tehnologije i standardi: digitalizacija nacionalne baštine 2009”**. Beograd, april 2009. godine. Konferenciji su prisustvovala Jelena Đurović, direktorica CNB "Đurđe Crnojević" i Zorica Sjekloća, koordinator za digitalizaciju pri Centru za mikrofilmovanje i digitalizaciju.
7. Aktivnosti vezane za **IPA prekograničnu saradnju**. Đurđa Martinović je prisustvovala sastancima u Nikšiću i Podgorici, kao i dvodnevnom seminaru posvećenom realizaciji IPA projekata, koji je održan u Bečićima u novembru 2009. godine.
8. **INFO dan**, Kotor, 31. avgust 2009. godine. Prisustvovala Vjenceslava Ševaljević, Đurđa Martinović i Zorica Sjekloća.
9. Bibliotekar na poslovima međunarodne razmjene publikacija boravio je u službenoj posjeti Nacionalnoj biblioteci Češke republike, Prag, novembar 2009. godine.
10. U prostorijama COBISS centra Crne Gore u CNB „Đurđe Crnojević“, održana je 14. i 15. decembra 2009. godine dvodnevna **Skupština Udruženja bibliotekara Crne Gore**. Na Skupštini je učestvovalo 65 delegata iz crnogorskih biblioteka svih profila.

Kulturne aktivnosti

IZLOŽBE. PROMOCIJE

1. **Kulturne veze Crne Gore i Češke – CNB "Đurđe Crnojević"** i Matica crnogorska organizovale su zajedničko veče "Kulturne veze Crne Gore i Češke", 23. jun 2009. godine.

Svoje vrijedne fondove CNB "Đurđe Crnojević" je predstavila izložbom knjiga pod nazivom "Crna Gora i Češka".

U okviru ovog kulturnog događaja promovisane su knjige dr Františka Šisteka "Naša braća na jugu" i dr Miroslava Luketića "Češka i Crna Gora".

2. **Izložba APOLLO 11** - Povodom obilježavanja 40. godišnjice APOLLO 11, CNB "Đurđe Crnojević" i Fondacija za očuvanje i razvoj kulturnog nasljeđa Crne Gore „East River – Montenegro“ organizovale su izložbu pod nazivom „**Ovo je mali korak za čovjeka, ali veliki za čovječanstvo**“ 24. jula. 2009. godine

3. **Crna Gora – jedna kulturna adresa** - U okviru projekta „Crna Gora – jedna kulturna adresa“, CNB je pripremila tri značajne izložbe koje su postavljene u gradovima na sjeveru Crne Gore: Kolašinu, Bijelom Polju, Pljevljima i Beranama.

- **Stranci o Crnoj Gori** - Izložba sadrži 28 štampanih panoa (100 x 35 cm). Dopunjena je izborom monografskih publikacija citiranih autora postavljena je u:
 - Kolašinu, Centar za kulturu – 5. oktobar 2009.
 - Bijelom Polju, Centar za kulturu – 10. oktobar 2009.
 - Pljevljima, Gradska galerija – 19. oktobar 2009.
- **Stara crnogorska periodika : 1835 – 1918.** – originali i fototipska izdanja; katalog, plakat
 - Kolašinu, Centar za kulturu – 19. novembar 2009.
 - Beranama, Centar za kulturu – 28. novembar 2009.
- **Dobitnici Njegoševe nagrade** – izabrana ili sabrana djela, nagrađeno djelo svakog od dobitnika ; katalog, plakat
 - Kolašin, Centar za kulturu – 7. decembar 2009.
 - Berane, Centar za kulturu – 14. decembar 2009.
 - Bijelo Polje, Centar za kulturu – 19. decembar 2009.

4. **Danilo Kiš – dvadeset godina od smrti** - Otvoreni kulturni forum, u suorganizaciji sa Crnogorskim PEN centrom i CNB „Đurđe Crnojević“, organizovao je 27. novembra 2009. godine program „Bašta, enciklopedija, pepeo“, povodom dvadeset godina od smrti Danila Kiša. Program je pratila izložba knjiga iz fondova CNB na temu života i djela Danila Kiša.

O Danilu Kišu, posebno o njegovom uticaju na savremene književne tokove u južnoslovenskom i evropskom kontekstu, govorili su Božo Koprivica, Sonja Tomović-Šundić, Pavle Goranović, Teofil Pančić i Faruk Šehić.

5. **Dani Ivana Mažuranića u Crnoj Gori** – u okviru ove manifestacije 27. septembra 2009. godine postavljena je spomen bista Ivanu Mažuraniću u parku CNB i organizovane dvije izložbe knjiga:

- **Ivan Mažuranić i Crna Gora**
- **Izbor fundamentalnih djela o Crnoj Gori 1989 – 2009.**

6. **Promocija knjige „Češka i Crna Gora“.** Tom 1, autora dr Miroslava Luketića, Hotel Splendid, Budva.

KONCERTI

Muzički festival “Esspreso”, u okviru Cetinjskog kulturnog ljeta, održao se od 23. jula do 2. avgusta 2009. godine u svečanom holu CNB “Đurđe Crnojević”.

Festival je okupio preko pedesetak umjetnika širom Evrope, afirmišući i razvijajući vrhunska izvođenja klasične muzike. Nastupila su značajna imena: Vladimir Ovčinić (Rusija), Kolin Stoun (Velika Britanija), Herbert Kefer (Austrija), Tufik Matuk (Liban), Zoran Marković, Ljubiša Jovanović, Imre Kalman, Florijan Balaz, i dr.

SAJMOVI KNJIGA

- CNB “Đurđe Crnojević“ je i ove godine učestvovala na 3. Međunarodnom podgoričkom sajmu knjiga, koji se pod sloganom “Učitaj se“ održao u Distributivnom centru u Podgorici, od 13. do 19. maja 2009. godine. CNB je na svom izložbenom štandu predstavila svoja prepoznatljiva izdanja i edicije.
- Na Beogradskom sajmu CNB nije uzela direktno učešće, ali je kao i svake godine organizovana posjeta bibliotekara CNB, u cilju upoznavanja sa aktuelnom izdavačkom produkcijom i kompletiranjem Zbirke „Montenegrina“.
- Izdanja CNB „Đurđe Crnojević su bila zastupljena i na Sajmu knjiga u Puli i Zagrebu – INTERLIBER 2009, posredstvom zajedničkog nastupa udruženih crnogorskih izdavača.

Prisutnost u medijima – marketing

Medijsko predstavljanje i upoznavanje javnosti sa najznačajnijim aktivnostima CNB je u 2009. godini bilo veoma prisutno. Biblioteka je nastojala da za sve značajne aktivnosti i događaje blagovremeno obezbijedi prisustvo medija. U prilog tome govore brojna saopštenja u svim elektronskim i štampanim medijima. Tokom godine, aktivnosti CNB su praćene sa 76 saopštenja u dnevnim i nedjeljnim novinama. Elektronski mediji su, takođe, uredno izvještavali o važnijim događanjima u CNB, a realizovano je i nekoliko intervju sa direktoricom Jelenom Đurović. Svi relevantni podaci o značajnim događajima mogu se pronaći na web stranici CNB - <http://www.cnb.me>

Nastavljeno je ažurno vođenje **press klipinga**, koji označava sakupljanje i arhiviranje svih tekstova iz štampanih medija u kojima se govori o CNB. Prikupljena građa je hronološki sređena, složena u registratore i arhivirana.

Značajne posjete

CNB su u 2009. godini posjetile i upoznale se sa njenim radom brojne značajne ličnosti iz Crne Gore i inostranstva:

- Ambasador Republike Italije, g. Serđo Barbanti,
- Ambasador Bosne i Hercegovine, g. Branimir Jukić,
- Konzul Republike Češke, g. Miroslav Kosek,
- G. Jaroslav Jermar, predsjednik Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu, ljudska prava i peticije Skupštine Republike Češke, zajedno sa predstavnicima Senata češkog parlamenta,
- Ambasador Republike Austrije, g. Martin Pamer,
- Delegacija Instituta za ruske, istočnoevropske i centralnoazijske studije Kineske akademije nauka iz Pekinga,

- G-đa Marijana Stamova, Institut za balkanske studije iz Sofije,
- Načelnik Generalštaba vojske Crne Gore, viceadmiral Dragan Samardžić,
- G. Igor Šepec, izvršni direktor firme »Gonzaga« iz Ljubljane,
- Dr Novak Zuber – zvanična posjeta u vezi predaje CNB svoje privatne kolekcije knjiga, medalja i ostalih predmeta i formiranja fondacije. Nakon obilaska Biblioteke i upoznavanja sa njenom djelatnošću, dr Zuber je potvrdio da će svoju zaostavštinu pokloniti kao legat našoj ustanovi,
- Dr Srećko Jelušić i dr Tatjana Aparac-Jelušić sa Sveučilišta u Zadru,
- Dr Aleksandra Vraneš, predsjednica Društva bibliotekara Srbije

Popunjavanje radnih mjesta - zapošljavanje

Preko Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, CNB je u 2009. godini bila uključena u dva značajna programa. U okviru programa "Javni rad", realizovan je projekat Reorganizacija smještaja knjiga i periodike. Ugovor, koji je sklopljen na 9 mjeseci sa Zavodom za zapošljavanje za 7 nezaposlenih – kategorija teže zaposljivih lica, zaključen je 31.07.2009. godine. Kroz Program "Posao za Vas" angažovano je 8 pripravnika, koji su prošli obuku od godinu dana i stekli uslov za polaganje stručnog ispita za bibliotekare, što je naročito važno za stvaranje ovog veoma deficitarnog kadra.

U CNB trenutno, na dan 31.12.2009.godine ima 85 izvršilaca (stalno zaposlenih 80, na određeno vrijeme 5). Postojećom sistematizacijom moguće je popuniti još 8 radnih mjesta, što je od izuzetne važnosti za cjelokupni rad Biblioteke.

Nabavka nove opreme

Tokom 2009. godine izvršena je nabavka sljedeće opreme:

- 7 PC računara
- 3 monitora
- 4 faks aparata – Canon
- 6 štampača
- 1 računska mašina
- 1 TV LCD
- 1 frižider za čuvanje materijala za mikrofilmovanje
- 2 24portna switcha
- 2 router modema

Javne nabavke

U izvještajnom periodu izvršene su sljedeće nabavke:

- otvoreni postupci javne nabavke – tenderi:
 1. tender br.02-3955 objavljen 26.11.2008. god. u vrijednosti od 50.000 €(lož ulje)
Ugovor br.02-122 od 20.01.2009. godine.
 2. tender br.02-3783 objavljen 27.11.2009. god. u vrijednosti od 30.000 €(lož ulje)
 3. tender br.02-4176 objavljen 24.12.2009. god. u vrijednosti od 21.060 €(skeneri)
(tender je poništen jer nije pristigla ni jedna ponuda)

- neposredno prikupljanje ponuda – šoping metode:
 1. postupkom broj 02-1111 od 07.04.2009.godine, kancelarijski materijal; kao najpovoljniji ponuđač izabrana je firma „Kastex“ iz Podgorice;
 2. postupkom broj 02-2512-4 od 04.08.2009. godine, materijal za rad u knjigoveznici; kao najpovoljniji ponuđač izabrana je firma „Vujacomerc“ Cetinje;
 3. postupkom broj 02-2626-8 od 14.08.2009. godine, građevinsko-zanatski radovi na zgradi bivšeg Francuskog poslanstva; kao najpovoljnija ponuda firme „Bombeton“ Cetinje;
 4. postupkom broj 02-2737-9 od 25.08.2009. godine, štampanje „Crnogorske bibliografije“(1982-1985); kao najpovoljnija izabrana ponuda štamparije „IVPE“ iz Cetinja;
 5. postupkom broj 02-3544-6 od 05.11.2009. godine, nabavka materijala za redovno održavanje objekata; kao najpovoljnija izabrana ponuda „Prizma“ doo Cetinje;
 6. postupkom broj 02-3740-2 od 20.11.2009. godine, radovi - video nadzor u glavnom depou i na zgradi Francuskog poslanstva; kao najpovoljnija ponuda firme „Vuja Engineering“ Cetinje;
 7. postupkom broj 02-3871-3 od 04.12.2009. godine, nabavka kancelarijskog materijala; kao najpovoljniji ponuđač izabrana je firma „Kastex“ iz Podgorice.

Održavanje objekata

U 2009. godini realizovani su značajni poslovi, kako na održavanju samih objekata, tako i na održavanju i uređenju parkova:

- izvršena je revizija i zamjena ventila na sistemu centralnog grijanja u renoviranom dijelu zgrade bivšeg Italijanskog poslanstva;
- početkom marta potkrovlje istog objekta je opremljeno kancelarijskim namještajem, koji je dopremljen kao prva isporuka donacije Centra za međunarodnu saradnju i razvoj Republike Slovenije.
- izrađena je privremena instalacija kompletne plafonske rasvjete u prostorijama u suterenu, gdje je smještena knjigoveznica i dio prijemnog odjeljenja, s obzirom da je došlo do havarije na prethodnoj instalaciji;
- sredinom 2009. godine servisirani su postojeći protivpožarni aparati;
- sredinom juna izvršeno je krečenje holova zgrade bivšeg Italijanskog poslanstva;
- instalirana je pokretna traka u suterenu istog objekta za prijem pošiljki obaveznog primjerka;
- izvršene su hitne intervencije na objektu bivšeg Francuskog poslanstva: zamjena oštećenih eternitnih tabli na krovu, izolacija dimnjaka i krovnih prozora; molerski radovi u čitavom objektu i detaljno čišćenje tretiranih prostorija i fondova; proširenje i zidanje postojeće šahte za ugradnju novog vodomjera; iskopavanje spoljašnjeg kanalizacionog odvoda; zemljani i instalaterski radovi na rekonstrukciji vertikalne fekalne kanalizacije; hoblovanje i lakiranje parketa u tri prostorije; zamjena elektroinstalacija u podrumskim prostorijama; ugradnja novog strujomjera u objektu; demontaža i izmještanje postojećih polica za knjige; košenje i obrezivanje zelenila u parku oko zgrade.
- izvršeno je redovno servisiranje i čišćenje kotlova u oba objekta Biblioteke, kao i tehnička kontrola o ispravnosti i podešavanju sigurnosnih ventila.

Zaključak

Djelatnost CNB „Đurđe Crnojević“ se i u 2009. godini odvijala u skladu sa odgovarajućim zakonskim propisima. Uspješno je završen projekat „Opremanja CNB kancelarijskim namještajem“; projekat stručnog usavršavanja bibliotekara na Sveučilištu u Zadru; u saradnji sa Zavodom za zapošljavanje Crne Gore, realizovani su programi “Javni rad“ i “Posao za vas“; izrađen je Akcioni plan CNB za implementaciju Menadžment plana Istorijskog jezgra Cetinja za period 2010-2012. godine; započeta je i većim dijelom završena reorganizacija fondova i legata u Muzejskom odjeljenju i brojne druge funkcije i zadaci, predviđene Zakonom o bibliotečkoj djelatnosti i međunarodnim standardima za obavljanje stručnih poslova.

Ukupno finansijsko poslovanje CNBu 2009. godini, izraženo u ciframa :

- sredstva opredijeljena budžetom.....1.036.014,14€
- sredstva obezbijedena donacijama.....200.000,00€

UKUPNO : **1.236.014,14€**

Jelena Đurović
D i r e k t o r

ODJELJENJE ZA POPUNJAVANJE, KORIŠĆENJE I ČUVANJE FONDOVA

Rukovodilac Mirko Martinović

Odeljenje za popunjavanje, korišćenje i čuvanje fondova obuhvata sve vidove nabavke bibliotečke građe (obavezni primjerak, poklon, kupovinu i međunarodnu razmjenu); sve aktivnosti na sređivanju pribavljene građe (osim stručne obrade), od prijema do smještaja u depo Biblioteke; sve vidove korišćenja bibliotečke građe i davanje informacija korisnicima; sve vidove zaštite i čuvanja fondova (knjigovezačko-konzervatorsko-restauratorsku službu); kao i prezentaciju bibliotečkog materijala putem izložbi, promocija...itd.

Odeljenje je u 2009. godini realizovalo većinu aktivnosti predviđenih godišnjim programom rada. U uvodnom dijelu ističemo uspješan završetak projekta revizije i reorganizacije fondova u centralnom depou, koji je realizovan u saradnji sa Zavodom za zapošljavanje Crne Gore, kroz program „Javni rad“.

Zaostaci na prijemu obaveznog primjerka iz Srbije i Vojvodine donekle su smanjeni, angažovanjem zamjena za radna mjesta koja su već dugo vremena problematična, zbog velikog odsustva izvršilaca po osnovu bolovanja. Međutim, dio zaostataka će se prenijeti i u narednu godinu, naročito kada su u pitanju serijske publikacije.

Za svaki segment Odeljenja uredno je vođena prepiska, koja je obimna i sastavni je dio međubibliotečke pozajmice, međunarodne razmjene, obaveznog primjerka, poklona, kupovine, reklamacija, odgovora po raznim zahtjevima...

Zbog prekida željezničkog transporta pošiljki obaveznog primjerka prema Srbiji i iz Srbije za Crnu Goru, postignut je dogovor sa Narodnom bibliotekom Srbije o slanju i preuzimanju obaveznog primjerka povremenim angažovanjem autoprevoznika, uz plaćanje carinskih i špediterskih troškova.

Pregled ostvarenih poslova :

Crnogorski obavezni primjerak

Obaveznim primjerkom sa teritorije Crne Gore pristiglo je 1147 naslova knjiga (7532 primjerka), 86 naslova novina (novih naslova 13) i kao i 129 naslova časopisa (novih naslova 17). Brojeva novina je primljeno 860, a časopisa 1290. Od neknjižne građe pristiglo je: CD i DVD izdanja - 96 (99 primj.); geografske karte - 43 (74 primj.); plakati - 36 (61 primj.); razglednice - 16 (35 primj.); informatori - 20 (25 primj.); brošure -156 (172 primj.); katalozi - 152 (314 primj.); kalendari - 4 naslova; materijal sa seminara -16 (31 primj.).

Tokom 2009. godine, Odeljenje je intenziviralo aktivnosti na prikupljanju obaveznog primjerka. Na poslovima prikupljanja obaveznog primjerka, oko 50 puta je realizovan obilazak izdavačkih i štamparskih preduzeća u Podgorici, Budvi, Baru, Kotoru, Herceg Novom i Nikšiću. Izdavači sa sjevera Crne Gore obavezni primjerak dostavljaju poštom ili publikacije sami donose u Biblioteku.

Upućeno bibliotekama sa kojima CNB vrši razmjenu obaveznog primjerka:

Narodna biblioteka Srbije – 528 naslova monogr. publikacija; 412 br. časopisa; 794 br. novina i 3 nasl. dnevnih novina
--

Biblioteka Matice srpske - 477 naslova monogr. publikacija; 429 br. časopisa; 766 br.

novina i 3 nasl. dnevnih novina
Biblioteka CANU – 439 naslova monogr. publikacija; 214 br. časopisa; 752 br. novina i 3 nasl. dnevnih novina
Univerzitetska biblioteka – 528 naslova monogr. publikacija; 209 br. časopisa; 853 br. novina i 3 nasl. dnevnih novina

Obavezni primjerak Srbije i Vojvodine

Monografske publikacije - 7009
Časopisi - 1610 tekućih naslova, 3467 brojeva
Novine - 1251 tekući naslov novina, 5132 brojeva
Dnevne novine - 6229 br.

Napomena : Otvoreno je 212 novih kartona novina i časopisa, odnosno novih naslova periodike.

Poklon

Monografske publikacije – 629 naslova (1030 primjeraka)
Naučni elaborati – poklon Ministarstva prosvjete i nauke Crne Gore – 800

Napomena : Pokloni su dobijeni od 99 pojedinačna i od 44 kolektivna darodavca. Spisak darodavaca je u prilogu Izvještaja o radu.

Pokloni CNB

Iz fonda multiplikata, Biblioteka je uputila na poklon u 6 biblioteka u Crnoj Gori 443 naslova monografskih publikacija (448 primjeraka) i 34 naslova serijskih publikacija:

1. Gradska Biblioteka, Budva – 20 naslova
2. JU Srednja elektro-ekonomska škola, Berane – 141 naslov monografskih publ. i 21 naslov serijskih publ.
3. Gradska biblioteka, Berane – 9 naslova
4. Biblioteka MZ Ljubotinj, Cetinje – 97 naslova monografskih publ.
5. Srednja medicinska škola, Berane – 139 naslova monografskih publ. i 1 naslov serijskih publ.
6. Nacionalna i univerzitetska biblioteka Bosne i Hercegovine – 32 naslova monografskih publ.

Kupovina

CNB je u ovoj godini otkupila od izdavača 85 primjeraka značajnih publikacija (najvećim dijelom leksikografskih izdanja), kao i određeni broj naslova crnogorskih autora za potrebe međunarodne razmjene.

Međunarodna razmjena

Na planu međunarodne razmjene publikacija Biblioteka je

Primila	Poslala
Monografskih publ. – 262	Monografskih publ. – 236
Serijskih publ. – 272 brojeva	Serijskih publ. – 1055 brojeva

Izvršena je korekcija postojećih ISSN zapisa i dodijeljen 107 ISSN broj i 70 bar kodova.

Poslovi inventarisanja i preuzimanja zapisa iz COBISS.Net-a

Preuzeto - 5809 zapisa
Lokacijski podaci - 2184
Inicijalni zapisi – 727
Unos višetomnih publikacija – 116
Unos duplikata - 814

Pored navedenih aktivnosti, unijeti su u internu kartoteku podaci o 324 crnogorskih autora i 1435 knjiga.

Reklamacije

Zbog nepoštovanja Zakona o izdavaštvu, problem nekompletnosti obaveznog crnogorskog primjerka je aktuelan iz godine u godinu. Zaposleni na referatima koji uključuju i poslove evidentiranja crnogorskih knjiga i periodike, vršili su reklamiranje nedostajućih naslova i brojeva. Ukupno je upućeno 62 dopisa za monografske publikacije, dok je reklamirano 104 naslova serijskih publikacija. Na ovaj način, pribavljeno je 1290 nedostajućih brojeva časopisa i 860 brojeva novina.

Korišćenje fondova

CNB je od 2008. godine započela sa vođenjem evidencije i statistike korišćenja zajedničkog elektronskog kataloga crnogorskih biblioteka (COBIB.CG) i svog lokalnog elektronskog kataloga (CNBCT). **Zajednički katalog crnogorskih biblioteka je u 2009. godini pretraživan ukupno 48513**, dok je **elektronski katalog CNB pretraživan ukupno 27084 puta**. Podatak o „virtuelnim“ korisnicima elektronskog kataloga govori o značajnom porastu ukupnih usluga koje pruža Biblioteka..

Za potrebe svih korisničkih kategorija, iz osnovnog fonda na korišćenje je izdato **4466** knjiga, **707** sv. novina i **1212** sv. časopisa. Sav korišćeni materijal uredno je vraćen na police depoa.

Međubibliotečkom pozajmicom je realizovano je ukupno 272 zahtjeva. Bibliotekama je upućeno na korišćenje 1025 publikacija..

Među korisnicima je najzastupljenija studentska populacija, a dnevni broj korisnika se kreće između 5 i 10. Odjeljenje je tokom 2009. godine pružilo korisnicima oko 1900 kataloških, 590 bibliografskih informacija, 6380 informacija iz COBISS-a, 300 informacija sa interneta, kao i 1230 informacija putem telefona.

Za potrebe korisnika izrađeno je ukupno 52740 fotokopija.

Magacin

Tokom 2009. godine uložene su sve publikacije, koje su izdate na korišćenje i sve obrađene knjige, časopisi i novine. U centralni depo je uloženo novih bibliotečkih jedinica: 7009 monografskih publikacija, 1610 tekućih naslova časopisa, 3467 brojeva (117 novih naslova), 1251 tekući naslov naslova novina, 5132 brojeva (95 novih naslova).

Reorganizacija osnovnog fonda knjiga i periodike

CNB „Đurđe Crnojević“ je u okviru programa „Javni rad“ Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, konkurisala sa projektom „Reorganizacija osnovnog fonda knjiga i periodike“ u centralnom depou. Nakon usvajanja projekta, 3.12.2008. godine potpisan je ugovor o njegovoj realizaciji između Zavoda za zapošljavanje Crne Gore i CNB „Đurđe Crnojević“ – Cetinje. Na osnovu ovog Ugovora, angažovano je 8 lica sa evidencije Zavoda na period od devet mjeseci.

Na osnovu Projekta „Reorganizacija osnovnog fonda knjiga i periodike“ rad u centralnom depou CNB „Đurđe Crnojević“ podijeljen je u dvije faze.

IFAZA je obuhvatala dodavanje polica u postojeće metalne regale i reorganizaciju smještaja knjiga na I i II spratu depoa. U okviru ove faze, realizovani su sljedeći poslovi:

1. čišćenje, kontrola signaturnog niza i izmještanje knjiga:
 - V signature. Ukupno je pregledano, očišćeno i izmješteno u bočne police na drugom spratu depoa **178000** bibliotečkih jedinica;
 - II signature. Ukupno je pregledano, očišćeno i pomjereno na prvom spratu depoa **174147** bibliotečkih jedinica;
 - III signature iz centralnog dijela u desni trakt drugog sprata. Ukupno je pregledano, očišćeno i izmješteno **41072** bibliotečke jedinice;
 - IV i IV-a signature. Ukupno je izmješteno i složeno **5464** bibliotečkih jedinica IV signature, odnosno **5253** bibliotečke jedinice IV-a signature;
2. čišćenje i razvrstavanje turističkih razglednica po bivšim jugoslovenskim republikama, a unutar njih azbučno po mjestima. Osim turističkih, izdvojene su ostale razglednice i grupisane prema tematici (umjetničke, religiozne, etnografske, itd). Ukupno je pregledano i složeno oko **15000 razglednica**;
3. izmještanje fototipskih izdanja CNB iz prizemlja depoa u bočne police na III spratu (prostor predviđen za Muzejski primjerak);
4. izmještanje rezervnog primjerka dnevnih crnogorskih novina u bočne police na III spratu: „Pobjeda“ (1946-2009), „Vijesti“ (1999-2008), „Start“ (2007), „Arena“ (2008-2009), „Republika“ (2007-2008) i „Dan“ (2001-2009);
5. izmještanje tzv. „zlatnih rezervi“ izdavačke produkcije CNB „Đurđe Crnojević“ sa galerije depoa u bočne police na III spratu, kao i kompleta „Roman u Crnoj Gori“ i „Književnost u Crnoj Gori od IX do XX vijeka“.
6. dodavanje još jednog reda polica u postojeće metalne regale u cilju zbivanja fonda. Ukupno je dodato **652** police.

Nakon navedenih poslova, radna grupa je pristupila realizaciji II faze, koja je podrazumijevala razvrstavanje **neknjižne** građe koja se nalazi na III spratu depoa. Na osnovu plana aktivnosti, primarno je izvršena podjela građe na dvije grupe, i to:

- građa koja se odnosi na Crnu Goru i
- građa koja se odnosi na republike bivše SFRJ.

Neknjižna građa se razvrstala u više cjelina: katalozi likovnih umjetnika, muzički katalozi i koncertni programi, razglednice, čestitke, pozivnice, razni plakati (kulturnih manifestacija, radnih organizacija i dr.), razna službena akta, diplome i zahvalnice, geografske karte i atlasi, razni formulari (radne organizacije, ustanove...), materijali za sjednice i javne rasprave, testovi za provjeru znanja, ukrštene riječi, roto romani, vozni redovi, reklamni materijal, itd.

Osim ovih poslova, završeno je izmještanje muzejskog primjerka knjiga objavljenih poslije 1945. godine (zbirka „Montenegrina“) iz bivšeg Francuskog poslanstva u centralni depo. Izvršena je kontrola pratećih spiskova i uloženo u police na III spratu depoa **25.262** publikacija.

Zbog višedecenijskog nedostatka osoblja, pojedini fondovi su prvi put na pravi način sređivani. Za devet mjeseci na osnovu izvještaja Komisije koja organizuje poslove u depou, razvrstano je, očišćeno od prašine i odloženo na odgovarajuće lokacije u depou ukupno **1.057.157** jedinica bibliotečke građe. Komisiju za organizovanje poslova na reorganizaciji smještaja, rekonstrukciji polica i reviziji fondova CNB, sačinjavali su tri bibliotekara i jedan konzervator-restaurator. Tokom čitave akcije vođena je uredna fotodokumentacija.

Zaštita bibliotečkog materijala

a) Konzervatorska laboratorija

U konzervatorskoj laboratoriji je tokom 2009. godine nastavljen rad na saniranju bibliotečke građe poplavljenih 2008. godine. Sušenje i pripremu za tehničku zaštitu je prošlo 800 knjiga, od čega je oko 400 vraćeno u centralni depo, a preostale knjige su završene i spremne za ulaganje.

Laboratorija je radila i na poslovima mehaničkog i hemijskog čišćenja publikacija, razdvajanja slijepljenih listova, lijepljenja korica na publikacijama, dezinfekciji knjiga u komori, provjetranju i presovanju knjiga, konzervaciji i restauraciji korica i listova publikacija iz muzejskog fonda.

b) Knjigovezačka radionica

Knjigovezačka radionica je redovno povezivala sva dnevna izdanja u tvrdi povez, kao i sve crnogorske novine i revijalna izdanja. Izrađeno je 611 svesaka novina u tvrdom povezu, oko 500 pokretnih korica i 9 velikih kutija za potrebe konzervatorske laboratorije. Ovdje napominjemo da više od tri mjeseca nije imala na raspolaganju knjigovezački nož, za koji je bilo nemoguće pronaći rezervne djelove zbog njegove starosti. Stoga se problem privremeno riješio opravkom i doradom postojećeg noža.

Kulturne aktivnosti. Izložbe.

Odjeljenje je učestovalo u pripremi i realizaciji sljedećih izložbi:

- Kulturne veze Crne Gore i Češke
- Fundamentalna djela o Crnoj Gori
- Ivan Mažuranić i Crna Gora
- Crna Gora – jedna kulturna adresa
- APOLLO 11

- Danilo Kiš – dvadeset godina od smrti

Odjeljenje je učestvovalo na sajmu knjiga u Podgorici, gdje je CNB imala svoj štand i svojim izdanjima privukla pažnju mnogih posjetilaca. Sajam je iskorišćen i za uspostavljanje veza i razmjenu iskustava sa drugim bibliotekama i izdavačima. Na Beogradskom sajmu knjiga, CNB nije uzela direktno učešće.

ZAOSTACI

I u ovoj godini su evidentni zaostaci na otvaranju pošiljki knjiga i serijskih publikacija iz Srbije i Vojvodine, koji su nastali dijelom zbog velikog odsustvovanja izvršilaca na ovim poslovima, a dijelom i zbog prekida transportnog željezničkog saobraćaja na relaciji Bar-Beograd. U očekivanju rješenja za transport pošiljki od Željeznice Crne Gore, CNB je izgubila skoro pola godine. Zaostaci, koji se prenose u 2010. godinu su:

- obavezni primjerak sa teritorije Vojvodine, III – XII / 2009. godine, koji još nije dopremljen u CNB
- obavezni primjerak sa teritorije Srbije, sve pošiljke za 2009. godinu

ODJELJENJE ZA STRUČNU OBRADU BIBLIOTEČKOG MATERIJALA

Rukovodilac Natalija Bokan

Početak godine Odjeljenje za stručnu obradu bibliotečkog materijala se preselilo u adaptirane i novim namještajem opremljene prostorije u potkrovlju zgrade, čime su se stekli izvanredni uslovi za rad.

Rezultati ostvareni u 2009. godini su zadovoljavajući, imajući u vidu da su problemi vezani za kadrovsku strukturu Odjeljenja i dalje prisutni. U februaru mjesecu bibliotekar iz Prijemnog odjeljenja, koji je dobio licencu za obradu monografskih publikacija, premješten je u Odjeljenje za stručnu obradu bibliotečkog materijala. Česta duža odsustva pojedinih radnika su dovela do zaostataka, naročito kad je u pitanju rad na redakciji muzejskog primjerka.

U Odjeljenju za stručnu obradu bibliotečkog materijala radilo se na kreiranju zapisa za monografske publikacije i preuzimanje zapisa putem COBISS.Net-a. Poslovi na preuzimanju zapisa iz tekućeg priliva odvijali su se u Prijemnom odjeljenju, angažovanjem tri knjižničara sa licencom i jednog višeg knjižničara iz odjeljenja Obrade (u januaru mjesecu).

Radilo se i na retroaktivnom unosu zapisa za monografske publikacije (povlačene iz osnovnog fonda) u elektronski katalog. Kako su na ovim poslovima, osim višeg knjižničara, bila angažovana još dva bibliotekara (jedan bibliotekar i bibliotekar-redaktor predviđen za rad na stručnoj obradi Kartografsko-geografske zbirke), ostvareni su zapaženi rezultati - kreirano je skoro tri puta više zapisa nego prethodne godine.

Ukupan broj unešenih zapisa za monografske publikacije u elektronski katalog CNB u ovoj godini iznosi 10.822.

Zahtjevi crnogorskih izdavača za izradu CIP-zapisa, dodjeljivanje ISBN brojeva, uključivanje u ISBN bazu i izradu bar – koda, kretali su se u nivou prošlogodišnjih, kao što je bilo i planirano. Izrađeni su i dostavljeni podaci (2008. godina) za crnogorske izdavače za PIID (Adresar izdavača uključenih u sistem ISBN). Podaci su upućeni u sjedište Međunarodne ISBN agencije u Londonu i biće uvršćeni u najnovije godišnje izdanje PIID-a.

Radilo se na unosu zapisa za serijske publikacije u elektronski katalog, izradi CIP-zapisa i indeksiranju članaka. Na ovim poslovima u 2009. godini radio je jedan bibliotekar – redaktor. U elektronski katalog je unijeto 5382 broja za 236 novih, odnosno dopunjeno 393 već obrađenih naslova (zapisa). Urađeno je 35 CIP – zapisa i indeksirano 261 članaka i iz serijskih publikacija.

Ukupan broj zapisa u lokalnoj bazi Biblioteke iznosi **119667**.

Za potrebe UNESCO-ove baze prevedenih djela - Index translationum, urađen je popis crnogorskih izdanja (prevoda) za 2008. godinu. Broj prevedenih djela objavljenih u Crnoj Gori, na osnovu CIP-zapisa, iznosi 52 bibliografske jedinice.

Četiri bibliotekara iz Odjeljenja obrade, uspješno je završilo postdiplomske studije u Zadru na Odjelu za knjižničarstvo i stekli zvanje magistra.

U Odjeljenju su realizovani i sljedeći poslovi:

Obrada i redakcija monografskih publikacija

U Odjeljenju za stručnu obradu bibliotečkog materijala radilo se na kreiranju zapisa za monografske publikacije u COBISS-u. Najveći priliv publikacija, kao i prethodnih godina je bio je putem razmjene obaveznog primjerka iz Srbije i Vojvodine, tako da su se zapisi najčešće preuzimali putem COBISS.Net-a. Poslovi na preuzimanju zapisa su se odvijali u Prijemnom odjeljenju, a bila su uključena tri knjižničara sa licencom i jedan viši bibliotekar iz odjeljenja Obrade (u januaru mjesecu).

Bibliografski je obrađeno oko 300 naslova monografskih publikacija – vrijedni poklon g. Veljka Stanišića iz Tivta.

Provjeren je po katalozima, tehnički obrađen i stručno obrađen za elektronski katalog poklon Narodne biblioteke Srbije, koji je prije par godina stigao u CNB.

Radilo se i na retroaktivnom unosu zapisa za monografske publikacije, pri čemu su knjige dopremene iz depoa prema unaprijed izrađenom spisku, da bi kasnije bibliotekari sami preuzimali knjige (radi uštede vremena). Zapisi za ove publikacije su najčešće preuzimani putem COBISS Net-a, ali nije zanemarljiv broj i kreiranih zapisa. Planom Odjeljenja za ovu godinu, bilo je predviđeno honorarno angažovanje 16 bibliotekara za retroaktivan unos zapisa u elektronski katalog. Do realizacije nije došlo zbog neobezbjeđivanja finansijskih sredstava za ovaj projekat.

Kao što je već rečeno, duže odsustvo jednog bibliotekara-redaktora stvorilo je zaostatak na redakciji muzejskog primjerka, koji trenutno iznosi oko 600 naslova. U cilju prevazilaženja ovih zaostataka, angažovani su bibliotekari- redaktori iz drugih odjeljenja, koji su trebali da rade na redakciji muzejskog primjerka u onoj mjeri u kojoj su im svakodnevne obaveze ostavljale prostora. Učinak je bio zanemarljiv.

Obrada posebnih zbirki

Posebne zbirke CNB još uvijek nijesu dobile trajni smještaj što, prije svega, zavisi od nastavka radova na rekonstrukciji zgrade. Izuzetak je Zbirka rukopisa i dokumenata, gdje se poslovi donekle nesmetano odvijaju. U okviru ove Zbirke, završeno je sređivanje dijela rukopisne zaostavštine Čeda Vukovića. Započeti su poslovi na tehničkoj obradi rukopisa.

Prilikom reorganizacije Zbirke stare i rijetke knjige izdvojeno je 16 (šesnaest) dokumenata, koji svojim karakteristikama pripadaju Rukopisnoj zbirci. U pitanju su mlađi rukopisi, različiti po autorstvu, formi i sadržini. Osim ovih poslova bibliotekar redaktor Rukopisne zbirke je, prema potrebi, bio angažovan i na izradi CIP – zapisa za monografske publikacije, redakciji monografskih publikacija, pripremi izložbi i sl.

Tri pripravnika i jedan bibliotekar redaktor, radili su na tehničkoj obradi i signiranju Muzičke zbirke, Kartografsko geografske zbirke i elektronskih izdanja. Tom prilikom je tehnički obrađeno i signirano 160 jedinica štampanog materijala, 168 jedinica kartografsko-geografske zbirke, 210 muzičkih CD-a. Tehnički je obrađeno i 506 DVD-a, 712 CD-a (raznog sadržaja), 160 CD-a časopisa, 60 kasete i 6 video kasete.

Edukacija

Bibliotekar-redaktor Sanja Martinović, koja radi na izradi CIP-zapisa za monografske publikacije, dodjeli ISBN brojeva, uključivanju izdavača u ISBN i dodjelu bar-koda, prisustvovala je Prvoj ISBN regionalnoj radionici održanoj od 8-9. juna 2009. godine u Nacionalnoj biblioteci Albanije u Tirani i time stekla setifikat o uspješno završenoj obuci za rad u sistemu ISBN.

Tokom godine, još jedan bibliotekar-redaktor na serijskim publikacijama upisao je postdiplomske studije na Sveučilištu u Zadru, Odjel za knjižničarstvo.

Ostali poslovi

Za potrebe UNESCO-ove baze prevedenih djela *Index translationum*, izrađen je popis prevedenih djela u Crnoj Gori za 2008. godinu. U kontaktu sa odgovornim za ažuriranje ove baze, dogovoreno je da se izvrše izvjesne dopune na već urađenim popisima za prethodne godine.

Osim toga, Odjeljenje se angažovalo na realizaciji i drugih značajnih aktivnosti Biblioteke:

- učestvovanje u pripremi izložbe Stara i rijetka knjige,
- rad u magacinu na izmještanju IV i IVa signature,
- sređivanje i odlaganje u depo dosijea bivših radnika CNB,
- sređivanje arhive Društva bibliotekara Crne Gore,
- prikupljanje statističkih podataka za MONSTAT,
- rad u Komisiji za procjenu i otkup građe,
- rad u Komisiji za javne nabavke,
- poslovi na izmještanju muzejskog fonda (monografske publikacije koje su objavljene poslije 1945): selekcija, evidentiranje, tehnička obrada, pakovanje i slanje u centralni depo.

Oprema

Kad je u pitanju oprema, tri CRT monitora su zamijenjena novim TFT LCD i ugrađen je jedan novi DVD rezač.

Pregled ostvarenih poslova

Stručna obrada monografskih publikacija

Katalogizacija monografskih publikacija u COBISS-u	1488
Klasifikacija monografskih publikacija u COBISS-u	1341
Predmetizacija monografskih publikacija u COBISS-u	1013
*Preuzimanje zapisa putem COBISS.Neta (tekući priliv)	5907
Preuzimanje zapisa putem COBISS.Neta (retroaktivan unos)	2509
Inicijalni zapisi	761
Lokacijski podaci	379

**Napomena:* Na preuzimanju zapisa putem COBISS.Net-a iz drugih baza za tekući priliv radilo se u Prijemnom odjeljenju. Na tim poslovima je radio jedan viši bibliotekar iz Odjeljenja za stručnu obradu bibliotečkog materijala i tri knjižničara sa licencom iz Prijemnog odjeljenja.

Redakcija kataloškog opisa monografskih publikacija

Redakcija kataloške obrade	2055
Redakcija UDK indeksa	2009
Redakcija predmetnih odrednica	1305

CIP zapis monografskih publikacija

Izrada CIP-a	958 (+6 CD)
Uključivanje izdavača u ISBN bazu	67
Dodjela ISBN	987
Izrada bar-coda	579

Bibliografski opis serijskih publikacija

Novi naslova	236 (3291 broj)
Postojeći naslovi	393 (2091 broj)
Izrada CIP – zapisa	35
UDK klasifikacija članaka	262

Preuzeto iz Prijemnog odjeljenja za posebne zbirke

CD muzički.....	84 (5 dupl.)
CD ostalo.....	124
Kasete.....	15
Karte.....	103 (14 dupl.)
Atlasi.....	13
Štampane muzikalije.....	46
Razglednice.....	22 (19 dupl.)
DVD (filmovi).....	51
DVD (ostalo).....	4 (1 dupl.)

MUZEJSKO ODJELJENJE

Rukovodilac: Slavica Glendža

U Muzejskom odjeljenju se obavljaju poslovi na prikupljanju, obradi, smještaju i korišćenju publikacija, koje po utvrđenom kriterijumu pripadaju fondu "Montenegrine" ili "черногорике" (crnogorska knjiga broji oko 37.000 bibliotečkih jedinica; crnogorska

periodika oko 1.300 naslova, više stotina tomova, oko 85.000 brojeva). Odjeljenju pripada i Zbirka stare i rijetke knjige (oko 4.000 primjeraka) i sedam legata (oko 14.000 monografskih publikacija, 898 naslova, odnosno 7.414 brojeva periodičnih publikacija i više desetina hiljada arhivalija).

Muzejsko odjeljenje se nalazi na drugoj lokaciji od glavne objekta CNB, u zgradi bivšeg Francuskog poslanstva, koja zahtijeva hitnu restauraciju. Zbog velikih problema koji nastaju usljed dotrajalog krovnog pokrivača, loših elektro-instalacija i dr., tokom 2009. godine preduzete su hitne intervencije, kojima se donekle saniralo stanje i spriječila veća ugroženost bibliotečke građe i oštećenja samog objekta.

Osim toga, zbog nedostatka prostora za dalji smještaj novoprispjenih publikacija, usvojen je Plan reorganizacije i nove prezentacije zbirke i legata, koji se čuvaju u ovom Odjeljenju.

Rad u odjeljenju obavljaju pet izvršilaca: rukovodilac Odjeljenja, bibliotekar-savjetnik, bibliotekar-redaktor, samostalni viši knjižničar i samostalni knjižničar. U zgradi je privremeno smještena i Konzervatorsko-restauratorska radionica sa tri izvršioca, zbog rada na zaštiti Zbirke stare i rijetke knjige.

Program rada za 2009. godinu je gotovo u svim segmentima realizovan. Najznačajnije aktivnosti su: reorganizacija smještaja i nove prezentacije zbirke i legata; tekući poslovi na popunjavanju fondova; završetak rada na retrospektivnom unosu i redakciji monografskih publikacija fonda „montenegrina“ za elektronski katalog (ukupno 321 zapis); stručna bibliografska obrada monografskih publikacija sa redakcijom legata dr P. Šoća; izrada inicijalnih zapisa legata dr N. S. Martinovića za elektronski katalog (ukupno 417 zapisa); priprema Izložbe rariteta u CNB; učešće u pripremi „Glasa Crnogorca“ za mikrofilmovanje i digitalizaciju; rad sa korisnicima...

Prvenstveno, planirani rad na reorganizaciji i novoj prezentaciji fondova Muzejskog odjeljenja je najvećim dijelom završen. Završeno je izmještanje monografskih publikacija fonda „montenegrina“, prema utvrđenim kriterijumima, u adekvatno pripremljeni prostor u centralnom depou CNB. Ukupno je izmješteno 25.262 monografske publikacije, objavljene poslije 1945. godine. U Muzejskom odjeljenju je ostalo 1.866 publikacija izdatih do 1945. godine, sva fototipska, reprint i jubilarna izdanja. Uporedo su tekli poslovi na reviziji kompletnog fonda. Završena je kontrola 29.849 signaturna broja, odnosno oko 32.000 bibliografske jedinice, na način što je svaka bibliografska jedinica u fondu upoređena sa inventarnom knjigom i topografskim katalogom.

Realizovani su i svi poslovi planirani u vezi sa reorganizacijom smještaja legata Muzejskog odjeljenja. Okrečene su sve prostorije u kojima su oni smješteni, trajno su smješteni legati dr Nika S. Martinovića i dr Dušana J. Martinovića u posebne prostorije potkrovlja objekta. Izvršeno je i izmještanje legata Radivoja L. Đukića i djelimična reorganizacija smještaja legata dr Pera Šoća i Nikole Đonovića. Oba legata su tehnički obrađena. Serijske publikacije u njima su evidentirane u priručnim kartotekama i dodijeljeni su privremeni signaturni brojevi, kako bi bile dostupne korisnicima. Ukupno je evidentirano 385 naslova, odnosno 2.796 brojeva. Pregledana su i tehnički obrađena sva dokumenta iz arhivske građe legata dr Pera Šoća.

Reorganizacija smještaja Zbirke stare i rijetke knjige je takođe završena. Okrečena je prostorija, hoblovan i lakiran parket u kojoj je smještena stara knjiga, dok je rijetka knjiga smještena u posebnu prostoriju. Okrečene su i prostorije za smještaj fondova „Montenegrine“ i stare crnogorske periodike (časopisa i novina), dnevnog lista „Pobjede“ i monografskih publikacija.

Čitaonica je izmještena sa I sprata u prizemlje, okrečena je prostorija, urađeno je hoblovanje i lakiranje parketa.

Prema programu rada za 2009. godinu, u Muzejskom odjeljenju su realizovani svi tekući poslovi na popunjavanju fondova, preuzimanju periodičnih publikacija, evidentiranju tekućih novina i časopisa, njihovom adresiranju, upisivanju novih naslova, reklamiranju, tehničkoj obradi, kompletiranju, povezivanju i smještaju.

U Zbirci stare i rijetke knjige su nastavljene poslovi na stručnoj obradi i redakciji stare i rijetke knjige za elektronski katalog, izdvajanje oštećenih primjeraka za konzervaciju i restauraciju, pripremi Izložbe rariteta u CNB (izbor naslova i izrada kataloga), utvrđivanju rijetkosti za knjige na osnovu ponuda za otkupljivanje publikacija i dr.

U Odjeljenju je vršena obuka kandidata za polaganje stručnog bibliotekarskog ispita. Zaposleni su bili angažovani u različitim komisijama, pripremani su programi rada i izvještaji o radu Odjeljenja za Stručno vijeće i Upravni odbor CNB.

Prema utvrđenom Planu, nastavljena je i zaštita (konzervacija-restauracija) publikacija iz Zbirke stare i rijetke knjige. Započet je i rad na stručnoj obradi monografskih publikacija u COBISS-u legata dr Pera Šoća i unosu inicijalnih zapisa za monografske publikacije legata dr Nika S. Martinovića.

Nastavljen je rad na dostavljanju godišta „Glasa Crnogorca“ za mikrofilmovanje i digitalizaciju, koje je završeno zaključno sa 1940. godinom. Ostalo je da se mikrofilmuju još tri godišta ovog naslova.

Kontinuirano su obavljani i poslovi na usluživanju korisnika.

Za 2009. godinu je bila planirana i obrada stare crnogorske periodike u COBISS-u, ali do realizacije nije došlo zbog objektivnih okolnosti, odnosno angažovanja radnika na reorganizaciji fondova.

Pregled ostvarenih rezultata:

Popunjavanje fondova	
Obavezni crnogorski primjerak	628 knj.; 139 nasl. časopisa; 227 nasl. novina; 5 nasl. dnevnih novina;
Pokloni	39 br. časopisa; 29 br. tek. novina
Monografske publikacije	
Stručna obrada knjiga u COBISS-u sa redakcijom (kataloška, udk i predmetna; retrospektivni unos od M-12145)	165 novih zapisa; 70 preuzetih zapisa;
Stručna obrada knjiga u COBISS-u sa redakcijom (kataloška, udk; retrospektivni unos od M-12145)	60 novih zapisa; 26 preuzetih zapisa;
Stručna obrada knjiga u COBISS-u sa redakcijom - legat dr P. Šoća (kataloška, udk i predmetna)	160 novih zapisa; 67 preuzetih zapisa;
Stručna obrada knjiga u COBISS-u sa redakcijom - legat dr P. Šoća (kataloška, udk)	42 nova zapisa; 3 preuzeta zapisa; 32 zapisa sa lok. podacima;

Inicijalni zapisi knjiga legata dr N.S. Martinovića	46 novi zapis; 33 preuzetih zapisa; 34 zapisa sa lok. podacima;
Izmještanje knjiga u glavni depo CNB	25.262
Muzejsko odjeljenje (ostalo knjiga)	1.866
- presignirano duplikata	23
Revizija knjiga	29.849
Periodične publikacije	
Upisano u inventar novih naslova novina	9
Upisano u inventar novih naslova časopisa	34
Evidentiranje u matičnim kartonima, adresiranje, signiranje, tehnička obrada, odlaganje dnevnih novina	5 nasl.; 1707 brojeva; 507 brojeva dodataka; 90 napomene;
Evidentiranje u matičnim kartonima, adresiranje, signiranje, tehnička obrada, odlaganje tekućih novina	227 nasl.; 1402 br.; 44 broja dodataka; 72 napomene;
Evidentiranje u matičnim kartonima, adresiranje, signiranje, tehnička obrada, magaciniranje časopisa	139 nasl.; 472 br.; 8 brojeva dodataka; 69napomene;
Evidentiranje u matičnim kartonima, adresiranje, signiranje, tehnička obrada, odlaganje periodičnih publ. legata dr N.S. Martinovića	213 nasl. časopisa; 1773 br.; 67 nasl. novina; 372 br.;
Evidentiranje u matičnim kartonima, adresiranje, signiranje, tehnička obrada, odlaganje periodičnih publ. legata dr D. Martinovića	83 nasl. časopisa, 509 br; 22 nasl. novina; 142 br.;
Složeno u pokretne korice, adresirano i odloženo - časopisa	36
Složeno u pokretne korice nekompletnih naslova tekućih novina, adresirano i odloženo	69
Povezano tekućih novina	137 sv.
Provjera kompletiranih naslova novina s poveza, tehnička obrada, adresiranje,	137 sv.

odlaganje	
Spakovano i upućeno na povez	37 nasl. tekućih novina
Korišćenje bibliotečkog materijala	
Upisano novih korisnika	109
Registrovano korisnika	175
Broj posjeta korisnika	386
Izdato na korišćenje, zaduženo, razduženo i vraćeno u magacin:	195
- knjiga	268
- sv. časopisa	467
- sv. novina	23
- arhivskih kutija iz legata	6
- kutija sa fotografijama	1
- kutija sa razglednicama	1
- albuma sa fotografijama	6
- dato informacija	105
Fotokopiranje format A-4	2011 str.
Zbirka stare i rijetke knjige	
Stručna obrada knjiga iz Zbirke u COBISS-u	9
preuzimanje zapisa rijetke knjige	218
Identifikacija i datiranje stare knjige	1
Tehnička obrada i signiranje minijatura	61
Rad sa korisnicima	
Broj korisnika	7
Broj posjeta korisnika	7
Dato na korišćenje, zaduženo, razduženo i vraćeno na mjesto	11
Bibliografske informacije	42

BIBLIOGRAFSKO ODJELJENJE

Rukovodilac Milorad Milović

Realizacija planiranih poslova u Bibliografskom odjeljenju se odvijala uglavnom u skladu sa Programom rada za 2009. godinu. Nastavljen je rad na *Tekućoj bibliografiji monografskih publikacija* za 2005, 2006, 2007, 2008 i 2009. godinu. Takođe, radilo se i na kreiranju zapisa za članke u COBISS-u iz crnogorskih serijskih publikacija i zbornika radova za *Tekuću bibliografiju članaka*. U sklopu još nezavršenog projekta *Crnogorska bibliografija 1494-1994. godina* rađeno je na jednom rukopisu.

Nakon useljenja u nove, renovirane i adekvatno opremljene prostorije, početkom marta 2009. godine, stvoreni su uslovi za kvalitetniji i produktivniji rad.

U Odjeljenju je radilo pet bibliografa: rukovodilac Odjeljenja–bibliotekar savjetnik i četiri - viša bibliotekara. Ostvareni rezultati su zadovoljavajući, s obzirom na probleme koji su pratili rad Odjeljenja. Zbog višemjesečnog angažovanja tri bibliografa na poslovima izvan Odjeljenja, kao i zbog čestih odsustvovanja (bolovanja i službena), realizacija plana se odvijala u otežavajućim okolnostima.

U proteklom periodu završena su tri rukopisa (jedan retrospektivne i dva tekuće bibliografije), od kojih su dva predata u štampu i njihovo publikovanje se očekuje u januaru ove godine, dok se treći može odmah predati u štampu. Radi se o rukopisima: *Crnogorska bibliografija, Tom III, knj. 15 (1982-1985)*, koji sadrži 17.153 bibliografske jedinice, obima 1.150 stranica, enciklopedijskog formata, zatim *Crnogorska bibliografija : monografske publikacije : 2005*, sa 1505 bibliografskih jedinica i *Crnogorska bibliografija : monografske publikacije : 2006*, sa 1.842 bibliografske jedinice.

Za tekuću bibliografiju članaka – 2009. godina kreirano je ukupno 3291 zapisa. Takođe, za retrospektivnu bibliografiju monografskih publikacija – period 1995-2001. godina do sada je kumulirano ukupno 1615 zapisa.

Rukopisi bibliografija (tekućih i retrospektivnih) su veoma obimni, a broj neposrednih izvršilaca je nedovoljan. Zbog toga je potreban duži vremenski period za pripremu i objavljivanje pojedinih rukopisa. Veliko kašnjenje prilikom publikovanja ovih bibliografija negativno utiče na aktuelnost prezentiranih informacija. To se naročito odnosi na tekuće bibliografije članaka. Zbog toga je na sjednici Stručnog vijeća CNB, održanoj 26. januara 2009. godine, odlučeno da se prioritet u izradi bibliografija daje tekućoj bibliografiji članaka. U nedostatku kriterijuma za selekciju članaka i odabir naslova periodike, koji su neophodni radi određivanja obima popisane građe za tekuću bibliografiju, Stručno vijeće je formiralo radnu grupu u sastavu: Dragica Lompar, pomoćnik direktora, Milorad Milović, rukovodilac Bibliografskog odjeljenja i Slavica Glendža, rukovodilac Muzejskog odjeljenja, sa zadatkom da sačini predlog *Kriterijuma za izbor priloga iz crnogorske periodike* i da predloži spisak naslova iz kojih će se članci popisivati. Takođe je odlučeno da se, u cilju intenziviranja radova na tekućoj bibliografiji članaka, angažuju sva tri bibliografa koji su prethodno radili na rukopisima retrospektivne bibliografije članaka u okviru projekta *Crnogorska bibliografija 1494-1994. godina*.

Tekuća bibliografija – monografske publikacije

Rukopis tekuće *Crnogorske bibliografije : monografske publikacije : 2005* sadrži ukupno 1505 bibliografskih jedinica. Nakon kumuliranja zapisa za ovu bibliografiju, urađeno je pet probnih ispisa, na kojima su vršene brojne intervencije (sortiranje UDK brojeva i grupa, dotjerivanje ispisa bibliografije u odnosu na indikatore, kao i provjera i korekcija drugih podataka na zapisima i u ispisima). Sve potrebne radnje oko pripreme rukopisa za štampu

završene su do početka aprila. Ovaj rukopis je predat u štampu polovinom decembra. Složen je na 249 stranica enciklopedijskog (A4) formata.

Nastavljen je rad i na rukopisu tekuće *Crnogorske bibliografije : monografske publikacije : 2006*, kumuliranjem zapisa koji po kriterijumima i periodu pripadaju ovoj bibliografiji. Postoji više izvora iz kojih se prikupljaju zapisi za tekuću bibliografiju, kao što su: kontrola prispjelih naslova knjiga, za koje su izrađeni CIP-ovi u CNB, praćenje objavljenih crnogorskih naslova (promocije, prikazi...) iz dnevne štampe, pregled elektronskih izdanja tekućih bibliografija Srbije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Makedonije, kao i baza drugih nacionalnih centara i preuzimanje odgovarajućih zapisa putem COBISS.Net-a, konsultovanje sajamskih kataloga i sl.

Kontinuiranim praćenjem dnevne štampe, dolazimo do informacija za značajan broj knjiga koje su objavljene u Crnoj Gori i van nje. Upoređujući ove naslove sa bazom COBIB.CNB, tj. sa knjigama koje je Biblioteka dobila po bilo kom osnovu (obavezni primjerak, poklon, kupovina, razmjena), dolazimo do podatka da značajan broj knjiga koje su već publikovane, Biblioteka nije dobila. Ilustracije radi, u protekloj godini evidentirano je **647** deziderata, tj. toliki je broj nedostajućih naslova za zbirku „*Montenegrina*“. U 2006. godini je urađeno **962** CIP zapisa. Od toga, oko 200 naslova knjiga Biblioteci još nije dostavljeno. U neposrednim kontaktima sa izdavačima, štamparima i autorima došli smo do informacija u vezi sa publikovanjem ovih knjiga. Zahvaljujući ovoj vrsti komunikacije, jedan broj ovih knjiga je nabavljen, dok su nedostajući naslovi registrovani kao deziderati. U neposrednim kontaktima sa autorima, rukovodilac Odjeljenja je uspio da sakupu 25 naslova u 38 primjeraka, kao poklon za zbirku „*Montenegrina*“. Urađen je i spisak tih naslova.

Poznato je da veliki broj crnogorskih autora živi, radi i stvara u Srbiji i Vojvodini. Njihova djela su uglavnom popisana u sveskama tekuće *Bibliografije Srbije*. Uvidom u elektronsko izdanje ove bibliografije, pronađeni su brojni zapisi o izdanjima crnogorskih autora. Ovi zapisi su putem COBISS.Net-a preuzeti i priključeni našoj tekućoj bibliografiji knjiga za 2006. godinu. Slična istraživanja su završena i u elektronskim bazama Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Makedonije. Ukupan broj kumuliranih zapisa za tekuću bibliografiju knjiga – 2006. godina iznosi **1842**, što je znatno više u odnosu na ranije sveske tekuće bibliografije. Uslijedila je izrada četiri probna ispisa na kojima su vršene brojne intervencije, kako bi rukopis bio pripremljen za štampu. Sve potrebne radnje oko pripreme ovog rukopisa su završene, tako da je njegovu konačnu verziju moguće odmah predati u štampu.

Istovremeno, rađeno je i na kumuliranju zapisa za rukopise tekuće bibliografije knjiga za 2007, 2008 i 2009. godinu. Broj do sada prikupljenih zapisa je sljedeći: za 2007 - 779, za 2008 - 897 i za 2009 – 299.

Povremeno se radilo i na retrospektivnoj bibliografiji knjiga za period 1995-2001. godina. Do sada je kumulirano **1615** zapisa. Po godinama, broj sakupljenih zapisa je sljedeći: 2001-404, 2000-278, 1999-170, 1998-222, 1997-234, 1996-181 i 1995-126 zapisa.

Tekuća bibliografija : prilozi iz serijskih publikacija i zbornika : 2009

Shodno odluci Stručnog vijeća CNB, prioritet je dat tekućoj bibliografiji članaka, u odnosu na retrospektivnu bibliografiju članaka u sklopu projekta *Crnogorska bibliografija 1494-1994. godina*. Pored jednog bibliografa koji je radio na ovim poslovima, odlučeno je da se i ostala tri bibliografa angažuju na tekućoj bibliografiji članaka za 2009. godinu, čime su znatno ubrzani poslovi na njenoj izradi. Na ovaj način stekli su se uslovi da se tekuće bibliografije članaka blagovremeno pripremaju i publikuju na godišnjem nivou, što je veoma značajno za aktuelnost informacija prezentiranih u popisanim priložima.

Tokom 2009. godine, popisivani su bez selekcije članci: iz 51 naslova časopisa i revijalnih izdanja i 3 zbornika radova. Za popisivanje članaka iz dnevnog lista *Pobjeda*,

korišćeni su *Kriterijumi za izbor priloga iz crnogorske periodike*, što znači da je za izbor članaka primjenjivana stroga selekcija. To je bilo neophodno iz razloga što dnevni listovi obiluju brojnim člancima, pa je potrebno popisati samo one najznačajnije. U ovom izvještajnom periodu popisani su prilozi iz svih crnogorskih časopisa koji su u CNB pristigli u periodu januar – decembar. Što se tiče *Pobjede*, do sada su popisani prilozi za period januar-oktobar 2009. godina. Ukupno je popisano **3291** zapisa. Potrebno je još da se popišu prilozi iz *Pobjede* za mjesec novembar-decembar, čime će biti okončano kumuliranje zapisa za tekuću bibliografiju članaka za 2009. godinu. Nakon toga, uslijediće izrada probnih ispisa, na kojima će se vršiti potrebne intervencije radi pripreme rukopisa za štampu.

Rad na tekućoj bibliografiji članaka se odvijao uz priličan broj poteškoća. U proteklom periodu jedan bibliograf je bio angažovan na obuci bibliotekara pripravnika iz katalogizacije u trajanju od tri mjeseca. Drugi bibliograf nije imao licencu za rad u sistemu COBISS.CG, pa je u poslove na bibliografiji članaka uključen tek od juna prošle godine, nakon vježbanja u testnoj bazi, te polaganja i dobijanja licence za rad u COBISS-u. Takođe, i ostala dva bibliografa su imala veliki broj odsustvovanja (bolovanja i službena odsustva), tokom čitave godine.

Retrospektivna bibliografija 1494-1994

Rukopis bibliografije članaka *Crnogorska bibliografija, Tom III, knj. 15 (1982-1985)*. je složen i izvršene su korekture, urađeni potrebni popratni tekstovi (uvodne napomene, popis literature, sadržaj...), čime je u potpunosti pripremljen za štampu. Ovaj rukopis sadrži 17.153 bibliografske jedinice, složen je na paus na 1150 stranica enciklopedijskog (A4) formata i predat na štampanje u septembru. Ovo je 30-ta knjiga u okviru višetomne edicije *Crnogorske bibliografije 1494-1994. godina*.

Rad na ranije započetim rukopisima retrospektivne bibliografije članaka nije nastavljan protekle godine, zbog angažovanja bibliografa na tekućoj bibliografiji članaka za 2009. godinu.

Edukacija i instruktorski rad

Obzirom da jedan bibliograf nije imao licencu za rad u COBISS-u pristupio je vježbanju u seminarskoj i testnoj bazi COBIB.CG, u kojem je uradio potreban broj zapisa. Nakon toga je polagao i dobio licencu za rad u COBISS-u. Jedan bibliograf je u junu upisao vanredne postdiplomske studije iz bibliotekarstva i informacionih nauka Zadru. Do sada je pohađao dvije sesije u trajanju od po pet radnih dana. U decembru mjesecu, jedan bibliograf je uspješno završio postdiplomski studij i stekao zvanje magistra bibliotekarstva i informacionih nauka. Takođe, stekao je i zvanje viši bibliotekar. Vršena je i obuka bibliotekara pripravnika iz katalogizacije, kao i kandidata za polaganje stručnih bibliotekarskih ispita. U okviru mentorstva davane su instrukcije kandidatima za izradu pismenih radova za stručni ispit.

Ostali poslovi i aktivnosti

Osim poslova predviđenih Programom rada, bibliografi su bili angažovani i na više drugih poslova: rad u Komisiji za organizovanje poslova na reorganizaciji smještaja, rekonstrukciji polica i reviziji fondova CNB, kao jedan od koordinatora prilikom realizacije tih poslova u trajanju od šest mjeseci; obuka bibliotekara pripravnika – tri mjeseca; rad u akciji izmještanja knjiga iz zbirke „*Montenegrina*“ u osnovni fond Biblioteke – jedan mjesec; rad u Komisiji za popis inventara CNB; rad na sređivanju legata Nikole Đonovića – 9 dana;

rad u Komisiji za otkup bibliotečkog materijala; rad u Komisiji za polaganje bibliotekarskih ispita u dva roka – prolječni i jesenji (mentorstva, instruktorski rad, ispiti...); učestvovanje na Podgoričkom sajmu knjiga – 6 dana; pisanje godišnjih, polugodišnjih i devetomjesečnih izvještaja, te drugi administrativni poslovi u Odjeljenju.

Pregled ostvarenih poslova

Obrada knjiga u COBISS-u – sve tri obrade	3
Obrada članaka u COBISS-u – sve tri obrade	3026
Obrada članaka u COBISS-u – dvije obrade	416
Preuzimanje zapisa knjiga iz uzajamnih baza drugih nacionalnih centara – COBISS.Net	217
Preuzimanje zapisa članaka iz uzajamnih baza drugih nacionalnih centara - COBISS.Net	51
Ispisivanje reversa za naslove časopisa	9
Istraživanje građe iz elektronskog izdanja <i>Bibliografije Srbije</i> za 2006. godinu	8824
Upoređivanje pronađenih zapisa iz COBIB.SR sa bazom COBIB.CG	970
Unošenje bio-bibliografskih podataka za nove crnogorske autore	297
Evidentiranje knjiga deziderata za zbirku „Montenegrina“	647

ODJELJENJE ZA RAZVOJ BIBLIOTEČKE DJELATNOSTI

Rukovodilac Vjenceslava Ševaljević

Odjeljenje za razvoj bibliotečke djelatnosti obuhvata:

- **Bibliotečko informacijski sistem Crne Gore sa COBISS centrom Crne Gore,**
- **Matičnu službu i**
- **Centar za mikrofilmovanje i digitalizaciju**

Pregled realizovanih aktivnosti:

COBISS CENTAR CRNE GORE

Za 2009. godinu je planirano umrežavanje u sistem COBISS.CG tri biblioteke: Narodne biblioteke "Marko Srzentić" iz Ulcinja, Narodne biblioteke u Plavu i Narodne biblioteke u Tivtu. Međutim, iako su ove biblioteke početkom ove godine izrazile zainteresovanost za uključivanje u sistem COBISS.CG, nije došlo do realizacije njihovog uključivanja, što je uslovljeno nedostatkom materijalnih sredstava u opštinama Plav i Ulcinj. Narodna biblioteka u Tivtu još uvijek nema zaposlenog bibliotekara sa položenim stručnim ispitom, što je preduslov za osposobljavanje za rad u segmentu COBISS2/Katalogizacija.

U nadležnosti COBISS centra je i edukacija bibliotekara putem kurseva i seminara, u cilju njihovog osposobljavanja za korišćenje programske opreme i dobijanje licenci za rad u sistemu COBISS.CG. Za 2009. godinu planirano je organizovanje kursa *Korišćenje Programske opreme COBISS.2/Katalogizacija – Početni* u 3 termina: 20 - 25. april, 29. jun -

04. jul i 12 - 17. oktobar, međutim ni za jedan od ovih termina se nije prijavio dovoljan broj bibliotekara. Prijavljena su bila samo po tri polaznika i to iz Biblioteke Filozofskog fakulteta iz Nikšića, Narodne biblioteke "Stevan Samardžić", Pljevlja i Narodne biblioteke "Radosav Ljumović" iz Podgorice.

Pored ovih kurseva, u martu mjesecu je bilo predviđeno održavanje kursa *Korišćenje Programske opreme COBISS.2/Pozajmica*, koji je trebalo da vodi Marko Kušar, instruktor iz IZUM-a. Zbog malog interesovanja biblioteka članica sistema COBISS. CG, ni ovaj kurs nije realizovan. Osnovni razlog, koji je onemogućio organizovanje ovog kursa, je bila visoka cijena njegovog održavanja.

Stručni saradnik za kontakt sa članicama sistema je završila kurs *Korišćenje Programske opreme COBISS.2/Pozajmica* u Narodnoj biblioteci Srbije, u periodu od 9. do 13. juna. Na ovom kursu je dobila ovlaštenja za pružanje stručne pomoći crnogorskim bibliotekama, koje će u narednom periodu instalirati segment *Pozajmica*. Ovaj segment je, u saradnji sa IZUM-om iz Maribora, instaliran u Biblioteci Fakulteta političkih nauka u Podgorici u drugoj polovini godine. Stručni saradnik za kontakt sa članicama sistema bio uključen u sve faze pokretanja ove baze.

Ispit za dobijanje dozvole za uzajamnu katalogizaciju u predviđenim rokovima: februar, april i jun, položilo je ukupno **devet** bibliotekara, i to:

1. Dragana Marković, CNB "Đurđe Crnojević", Cetinje,
2. Dragana Đorđević, CNB "Đurđe Crnojević", Cetinje,
3. Milenija Vračar, CNB "Đurđe Crnojević", Cetinje,
4. Ljiljana Lipovina, CNB "Đurđe Crnojević", Cetinje,
5. Irena Zeković, Narodna biblioteka i čitaonica "Ivo Vučković", Bar
6. Jadranka Bošković, Narodna biblioteka i čitaonica "Ivo Vučković", Bar
7. Zorica Milanović, Narodna biblioteka i čitaonica "Ivo Vučković", Bar ,
8. Milija Knežević, Narodna biblioteka "Stevan Samardžić", Pljevlja i
9. Tamara Tomić, Biblioteka Univerziteta Donja Gorica, Podgorica.

U novembru (11. i 12) je održana 17. Ministarska Konferencija o informacionoj infrastrukturi nauke, obrazovanja i kulture COBISS 2009 u Mariboru. Crnu Goru je predstavljalo 30 bibliotekara iz CNB „Đurđe Crnojević", Univerzitetske biblioteke, visokoškolskih i narodnih biblioteka. Konferenciji su prisustvovali Ranko Milović, ambasador Crne Gore u Sloveniji, Igor Radusinović i Saša Ivanović, predstavnici Ministarstva prosvjete i nauke Crne Gore i Branka Bošnjak, predstavnik Univerziteta Crne Gore. U organizovanju putovanja (popunjavanje web aplikacije, sređivanje viza, konatakti) u Sloveniju za sve crnogorske bibliotekare, bili su angažovani rukovodilac Odjeljenja i stručni saradnik za kontakt sa članicama sistema COBISS.

Redaktor uzajamnog kataloga je tokom godine vršio kontrolu kvaliteta zapisa **šest** visokoškolskih biblioteka u Crnoj Gori:

- Provjera kvaliteta zapisa elektronskog kataloga Biblioteke Ekonomskog fakulteta iz Podgorice obavljena je u martu, a pretraga je vršena po godinama izdanja publikacije- za 2007, 2008 i 2009. Pregledano je 80 zapisa, a u 30 zapisa su uočene greške. U zvaničnom dopisu, koji je upućen ovoj biblioteci, ukazano je na greške u samostalno kreiranim i preuzetim zapisima.
- Elektronski katalog Biblioteke Medicinskog fakulteta iz Podgorice je pregledan takođe u martu, a primjedbe su date za 20 zapisa, pri čemu je konstatovano da bibliotekari vrlo ozbiljno rade svoj posao, što pokazuje kvalitet ove baze.
- U aprilu mjesecu je pregledana baza Biblioteke Pomorskog fakulteta, pri čemu su greške uočene u 10 zapisa. Broj pregledanih zapisa je bio 45.

- Izvršen je i pregled dijela elektronskog kataloga Univerzitetske biblioteke iz Podgorice. U zvaničnom dopisu, koji im je dostavljen, date su sugestije za ispravljanje zapisa za monografije iz više djelova u kojima su greške uočene (npr. MONUMENTA MONTENEGRINA). U avgustu je izvršena ponovna provjera 25 novih zapisa i o tome ponovo pismenim putem obaviještena biblioteka.
- Biblioteka prirodno-matematičkih i tehničkih nauka je preuzela dio zapisa iz baze Univerzitetske biblioteke, koji su bili pogrešni, te je istoj Biblioteci sugerisano da preuzmu zapise usklađene sa standardom i programom COBISS. Izvršena je kontrola 80 zapisa iz ove Biblioteke, od kojih su u 17 zapisa pronađeni propusti, o čemu su blagovremeno pismeno upozoreni.
- Izvršena je kontrola baze podataka Biblioteke Filozofskog fakulteta iz Nikšića. Primjedbe su date za 20 zapisa, s godinom izdanja 2008. i 2009.
- U julu mjesecu je izvršena kontrola baze podataka Biblioteke Pravnog fakulteta u Podgorici. Kontrolisano je 39 zapisa i upućen je zvanični dopis, u kome je ukazano na greške koje je neophodno ispraviti.

Redaktor uzajamnog kataloga je vršio kontrolu zapisa u sljedećih 5 narodnih biblioteka:

- Gradska biblioteka i čitaonica "Njegoš" sa Cetinja. Kontrolisano je 25 zapisa sa primjedbama, sugestijama i pohvalama. U julu mjesecu je izvršena ponovna provjera zapisa, na koje je bilo primjedbi i konstatovano da su svi zapisi ispravljeni shodno uputstvima. Izvršena je kontrola 40 novih zapisa i poslat je zvaničan dopis.
- Izvršen je pregled baze podataka Gradske biblioteke i čitaonice Herceg Novi – 30 zapisa.
- Biblioteke Budva – 20 zapisa.
- Gradske biblioteke "Ljubo Anđelić", Kolašin - 25 zapisa.

Nakon izvršenog uvida, ovim bibliotekama su upućeni dopisi sa sugestijama za ispravke u pojedinim zapisima.

- Gradska biblioteka Kotor – kontrolisani zapisi u novembru. U 55 zapisa su konstatovane veće ili manje greške. Poslat dopis biblioteci, a u decembru mjesecu su bibliotekari iz Kotora sve zapise ispravili.

U novembru je izvršen pregled zapisa u bazi jedne specijalne biblioteke – Biblioteke Istorijskog instituta Crne Gore. Pregledano je ukupno 75 zapisa, a primjedbe su date na 54 zapisa.

U decembru mjesecu date su stručne sugestije Narodnoj biblioteci "Radosav Ljumović" iz Podgorice, što je podrazumijevalo uvid u 40 zapisa u lokalnoj i uzajamnoj bazi podataka. Takođe, redaktor uzajamnog kataloga je bio u stalnim kontaktima putem telefona i e-maila sa crnogorskim bibliotekarima, u cilju pružanja pomoći za rješavanje spornih zapisa.

Redaktor uzajamnog kataloga je, pored toga, bio angažovan na obuci pripravnika za UDK od 11-27. juna, kao i na jednodnevnoj obuci kandidata za polaganje stručnog bibliotekarskog ispita u proljećnom i jesenjem ispitnom roku.

Angažovala se i na redakciji zapisa za muzejski fond, redigovano ukupno 30 zapisa (kataloška, UDK i predmetna redakcija), kao i na indeksiranju 52 članka za potrebe Odjeljena za stručnu obradu bibliotečke građe.

Stručni saradnik za kontakt sa članicama sistema je tokom godine vršio (po zahtjevu biblioteka) dopunu UDK šifrnika za :

- Biblioteku Ekonomskog fakulteta, Podgorica (dopuna šifrnika za dobavljače);
- Gradsku biblioteku i čitaonicu Kotor;
- Biblioteku Pomorskog fakulteta, Kotor (2 puta);

- Narodnu biblioteku "Stevan Samardžić", Pljevlja;
- Biblioteku, Budva (3 puta);
- Narodnu biblioteku "Ivo Vučković", Bar (4 puta) i
- Biblioteku Prirodno-matematičkih i tehničkih fakulteta.

Izrađen je i kompletni UDK šifrnjak za Biblioteku Univerziteta Donja Gorica (UDG) i Narodnu biblioteku "Radosav Ljumović" iz Podgorice. Ukupno je izvršeno 15 dopuna i izrada UDK šifrnjaka. U više navrata je izvršen obilazak Gradske biblioteke "Njegoš" na Cetinju, u cilju rješavanja nastalih problema na obradi.

Osim toga, pružena je pomoć za instaliranje lokalne baze za pozajmicu u Biblioteci Fakulteta političkih nauka iz Podgorice. Izvršena je dorada Zapisnika za segment Pozajmica za istu biblioteku. Vršeno je popunjavanje kontrolnih tabela u evidencionom direktorijumu (ukupno 30 tabela).

Na osnovu zahtjeva biblioteka, IZUM-u su uredno su prosljeđivani mail-ovi za otvaranje korisničkih imena u bazi COBISSLIC, kao i mail-ovi za dodjelu novih passworda u slučaju da su postojeći van funkcije. Po potrebi, mail-ovi su upućivani na cobiss.servis i cobiss.urgent (prosječno 20 mail-ova mjesečno).

U okviru ovog referata, izvršena je nabavka naljepnica i ribona za potrebe CNB kao i povezivanje ostalih članica sistema COBISS.CG sa dobavljačem iz Srbije – YUMIT, Beograd. Dva puta u toku godine su servisirani podaci na OPAC-u, zbog promjena poštanskih i telefonskih brojeva i mail adresa članica sistema (za ukupno **26** biblioteka). Za sve biblioteke članice sistema sa direktorijuma je vršeno skidanje statističkih podataka za 2008. godinu, prosljeđenih od strane IZUM-a, Maribor, kao i slanje podataka putem mail-a (ukupno **26** mail-ova). Kreirane su signature i pokrenuti brojčanci za 5 legata u Muzejskom odjeljenju CNB, što je podrazumijevalo davanje početnih uputstava i praćenje rada prilikom unošenja u bazu početnih zapisa.

Takođe, ažurirano je, putem kopiranja, osam dopuna priručnika COBISS/Pozajmica pristiglih od IZUM-a Maribor. Otvorene su nove lokacije u signaturi Univerzitetske biblioteke i formirane nepriviligovane šifre za rad u segmentu *Pozajmica* u istoj Biblioteci.

Vršena je redakcija bibliografskih zapisa za muzejski fond - ukupno 30 zapisa.

Sistem inženjeri su bili angažovani na redovnim zadacima tehničkog održavanja, kako lokalne baze CNBCT, tako i uzajamne baze podataka. Vršili su redovna dnevna i mjesečna snimanja podataka (BACK-up). Svakodnevno su održavali računarsku i telekomunikacionu opremu u Biblioteci. Prilikom preuzimanja nove računarske opreme bili su angažovani na instalaciji WINDOWS-a na svim novim računarima, povezivanju i umrežavanju novih štampača i instalaciji faks aparata. Otklanjali su manje kvarove na opremi, reinstalirali Windows na postojećim računarima i vršili instalaciju antivirus programa.

Obiman posao je bio otvaranje mail naloga (ukupno **38** naloga) za sve zaposlene u novom domenu: cnb.me, i taj posao je zahtijevao stalnu komunikaciju sa IZUM-om i Me-Netom. Vršili su stopiranje user-a u bazi za licence COBISSLIC, produžavanje trajanja user-a i promjene passworda.

U maju mjesecu su, na zahtjev Biblioteke Istorijskog instituta iz Podgorice, izvršili obilazak u cilju otklanjanja nedostataka na računarima. Tom prilikom je izvršena instalacija Attachmate Reflection i Cobiss Tools i podešavanje adrese Host-a, preko koje se vrši konekcija na dva različita servera, CNBCT i VBCG. Nakon ovih intervencija, omogućen je rad u sistemu COBISS.CG, tako da je i ova Biblioteka otpočela sa unosom podataka u lokalnu i uzajamnu bazu podataka.

U septembru su sistem inženjeri u Univerzitetskoj biblioteci u Podgorici i u Biblioteci Fakulteta političkih nauka iz Podgorice otklonili kvarove na štampačima, odnosno izvršili podešavanje parametara kako bi se mogle štampati naljepnice.

Sistem inženjeri bili angažovani prilikom izvođenja i nadgledanja radova na instalaciji nove telefonske centrale u Muzejskom odjeljenju od strane firme Telemont iz Podgorice, kao i na ponovnom povezivanju računarske opreme, shodno činjenici da je u ovom Odjeljenju izvršen novi smještaj radnih jedinica.

Izvršili su pripremu i stavljanje u funkciju nove računarske opreme koja je tokom godine stigla u Biblioteku (7 PC-a, 5 štampača, 3 monitora i 3 faksa).

Posljednja tri mjeseca, jedan sistem inženjer je konstantno bio odsutan s posla zbog bolesti.

MATIČNA SLUŽBA

U cilju obavljanja stručnog nadzora za 2009. godinu je bio planiran obilazak 20 narodnih/gradskih biblioteka, Univerzitetske biblioteke i Biblioteke CANU. Međutim, usljed nedostatka budžetskih sredstava, ovi obilasci su odloženi za zadnje tromjesječje 2009. godine. U cilju vršenja stručnog nadzora, izvršeni su obilasci samo u 3 narodne biblioteke: Pljevlja, Kolašin i Berane i sačinjeni zapisnici o zatečenom stanju.

Referent matične službe je radio na formiranju matičnih kartona za školske biblioteke (osnovne i srednje škole), koje ih do sada nijesu posjedovale – ukupno je otvoreno 98 novih kartona.

Ažurirani su statistički podaci za 18 narodnih biblioteka i Biblioteku CANU za 2008. godinu, kao i statistički podaci za školske biblioteke sa područja djelovanja narodnih biblioteka (ukupno 64 školske biblioteke)

Sređena je arhiva domaćih radova, koji su rađeni u okviru polaganja stručnog bibliotečkog ispita za period od 1966. godine do maja 2009. godine. Ukupno je arhivirano **189** radova. Pripremljeno je 29 diploma i uvjerenja kandidatima, koji su položili stručni ispit.

Vršena je stalna komunikacija putem ličnog kontakta, telefona i elektronske pošte sa zaposlenim u bibliotekama, koje su u nadležnosti Matične službe CNB.

Sačinjen je spisak narodnih (**20**) i visokoškolskih biblioteka (15) u Crnoj Gori sa osnovnim podacima, kao priprema radnja za formiranje budućeg Registra biblioteka.

Referent Matične službe je bio uključen u organizaciju proljećnog i jesenjeg ispitnog roka za polaganje stručnog bibliotekarskog ispita i to kroz izdavanje neophodne literature za kandidate, pružanje informacija u vezi sa ispitom, vođenje dokumentacije i izradu zapisnika o ispitima, obavještanje kandidata i ispitivača, izradi i dostavljanju uvjerenja i diploma o položenom ispitu.

U proljećnom ispitnom roku je bilo ukupno 11 kandidata. Od toga: sa visokom stručnom spremom 5, višom stručnom spremom 1 i srednjom stručnom spremom – 5. Na popravni ispit, koji je organizovan 26. juna, su upućena 3 kandidata i tom prilikom su i ovi kandidati s uspjehom završili ispit.

U jesenjem ispitnom roku bilo ukupno deset kandidata. Od toga: sa visokom stručnom spremom 6, sa višom stručnom spremom 2 i sa srednjom stručnom spremom 2. Na popravni ispit, koji je organizovan 19. decembra, upućena su 3 kandidata, i tom prilikom su i oni s uspjehom završili ovaj ispit.

Planom za 2009. godinu, bilo je predviđeno održavanje IV sastanka direktora matičnih biblioteka, ali usljed nedostatka sredstava u bibliotekama, do realizacije ovog skupa nije došlo.

CENTAR ZA MIKROFILMOVANJE I DIGITALIZACIJU

U okviru novoformiranog Centra, tokom prvih devet mjeseci 2009. godine, vršeno je mikrofilmovanje "Glasa Crnogorca" i izrađeno je ukupno **32** mikrofilma. Izvjestan zastoj na izradi mikrofilмова nastao je usljed dužeg odsustvovanja sa posla operatera mikrografa, tako da nije u potpunosti realizovan plan za 2009. godinu, koji se odnosio na snimanje i izradu mikrofilмова za staru crnogorsku periodiku.

Kada je digitalizacija u pitanju, shodno postojećoj opremi, koja omogućava samo skeniranje mikrofilмова, obradu skenova u Photo shop-u, čišćenje i odstranjivanje suvišnih dijelova slike, generisanje skeniranih slika u JPG format, izvršena je obrada svih do sada izrađenih mikrofilмова iz fonda stare crnogorske periodike, sa ukupno **6000** skenova.

Usljed restriktivnog budžeta još nije izvršena nabavka skenera za snimanje starih i rijetkih knjiga iz fondova CNB, a u toku je i finaliziranje programa za prezentaciju digitalizovanih sadržaja na Internetu.

Tokom godine, vršena je komunikacija sa eminentnim stručnjacima za digitalizaciju iz regiona: Zoranom Ognjanovićem iz Beograda i Selmom Rizvić iz Sarajeva, u nastojanjima da se pristupi implementaciji programa za digitalizaciju.

Adolf Knol, direktor za naučno-istraživačku djelatnost i međunarodnu saradnju Nacionalne biblioteke Češke Republike, održao je dva predavanja 24. i 25. novembra, na temu *Digitalizacija kulturnog nasljeđa*. Predavanja su bila namijenjena zaposlenim u bibliotekama i srodnim kulturnim i naučnim institucijama, koje se bave kulturnom baštinom. Obuhvatila su konverziju dokumenata iz analogne u digitalnu formu, kreiranje digitalnih objekata i osnovne pojmove u vezi sa savremenim digitalnim bibliotekama. Predavanjima je prisustvovalo više od **40** zaposlenih u bibliotekama i srodnim institucijama.

Edukacija zaposlenih i ostale aktivnosti

Konferenciji "Nove tehnologije i standardi: digitalizacija nacionalne baštine 2009", koja je održana u Beogradu u aprilu 2009. godine, prisustvovala je Zorica Sjekloća, koordinator za digitalizaciju pri Centru za mikrofilmovanje i digitalizaciju.

Za ovu godinu je bilo planirano učesće dvoje zaposlenih CNB na sastancima Tehničke grupe TEL-a i Kontakt grupe TEL-a (The European Library), ali se odustalo zbog nedostatka sredstava.

U skladu s planom, realizovano je pohađanje kursa engleskog jezika za dvoje zaposlenih (Ljiljana Kosovac i Zorica Sjekloća) za dva stepena.

Sistem inženjeri i rukovodilac Odjeljenja su bili uključeni na kontinuiranom ažuriranju podataka za web stranu biblioteke: <http://www.cnb.me> i za kontakte sa firmom DAA Montenegro, zaduženom za održavanje i dizajn web strane CNB.

Sistem inženjeri su bili uključeni i na izradi dvije power-point prezentacije: *Bibliotečko - informacioni sistem COBISS i mogućnosti koje pruža bibliotekama članicama i Vizija pisanog kulturnog nasljeđa*.

Stručni saradnik za kontakt sa članicama sistema, u svojstvu predsjednika Upravnog odbora, bila je angažovana u organizaciji tri sjednice Upravnog odbora Biblioteke. Takođe je aktivno pratila programe prekogranične saradnje (Bosna i Hercegovina, Srbija, Albanija). Uključena je i u rad Izvršnog odbora Sindikalne organizacije u Biblioteci, zajedno sa redaktorom uzajamnog kataloga. Osim toga, u oktobru je na zahtjev Univerziteta Crne Gore, radila na popunjavanju Upitnika za radionicu o RTD (Research, Technology, Development – istraživanje, tehnologija, razvoj) - informacionim sistemima u državama Zapadnog Balkana (Questionnaire for the Workshop on RTD Information Systems in countries of Western Balkans)

Tri izvršioca su bila angažovana na aktivnostima vezanim za IPA prekograničnu saradnju i prisustvovali sastancima u Nikšiću i Podgorici i Kotoru, kao i dvodnevnom seminaru posvećenom realizaciji IPA projekata, koji je održan u Bečićima.

Rukovodilac Odjeljenja je bio aktivno uključen u kontakte sa TEL-om, što je obuhvatalo ispunjavanje traženih upitnika i slanje podataka za opis kolekcija, ali usljed tehničkih problema na samom TEL-portalu još uvijek naš lokalni i uzajamni bibliografski katalog nijesu pretraživi.

U novembru je završeno popunjavanju upitnika za Europeanu, a dostavljeni su i podaci za PIID (adresar izdavača iz Crne Gore uključenih u ISBN sistem).

Rukovodilac Odjeljenja je bio u stalnom kontaktu sa COBISS centrima u Makedoniji, Srbiji i Bosni i Hercegovini, sa ciljem razrješavanja pitanja i nedoumica u vezi sa funkcionisanjem sistema COBISS. U decembru se angažovao u komunikaciji sa IZUM-om u vezi sa postavljanjem nove web ulazne stranice za COBISS.CG. U tom cilju. popunjen je formular sa crnogorskim primjerima za segmente: *Najčešća pitanja i Preporuka za opremu.*

U 2009. godini je izvršena i registracija CNB za bazu podataka ICT (Information and Communicaton Technologies) - WEB PROMS i WINS-ICT. Radi se o dvogodišnjim projektima započetim u januaru 2009. godine i finansiranim od strane Programa saradnje u okviru EU FP7 (European Union Seventh Framework Programm), koji za cilj imaju povezivanje zemalja Zapadnog Balkana i Evropske unije u oblasti ICT.

Na inicijativu IZUM-a iz Maribora, s ciljem sprovođenja konverzije bibliografskih zapisa iz formata COMARC u format MARC 21, upućen je zahtjev Kongresnoj biblioteci iz Vašingtona za dodjelu koda našoj Biblioteci. Ovaj zahtjev je pozitivno riješen i dodijeljen je kod za CNB, koji glasi *ME-CeCN*.

Tri izvršioca iz Odjeljenja su bila angažovana na ispravci pogrešnih indikatora u zapisima u lokalnoj bazi CNBCT. Ukupno su ispravili i dopunili 1720 zapisa.

ODJELJENJE ZA OPŠTE I ZAJEDNIČKE POSLOVE

Rukovodilac Radmila Drašković

Odjeljenje za zajedničke i opšte poslove se sastoji od sljedećih segmenata:

- pravno-kadrovski poslovi,
- finansijsko-računovodstveni poslovi,
- administrativni poslovi i
- tehnički sektor i službenik za javne nabavke.

Sljedeći ovu koncepciju, pregled najvažnijih aktivnosti Odjeljenja tokom 2009. godine, izgleda ovako:

Pravno-kadrovski poslovi su se obavljali u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima iz ove oblasti, s obzirom da nije u ovoj godini došlo do najavljenih izmjena, odnosno donošenja novih zakona, koji bi bitno uslovlili odgovarajućih aktivnosti Odjeljenja (izmjenu, tj. usklađivanje normativnih akata Biblioteke, donošenje novih pojedinačnih akata itd.). Ovdje se prvenstveno misli na Zakon o bibliotečkoj djelatnosti, koji je u formi nacarta bio na javnoj raspravi u trećem kvartalu 2009. godine. Tim povodom, CNB se aktivno uključila sa prijedlozima i primjedbama i uzela učešće na okruglom stolu, organizovanom krajem novembra mjeseca.

Takođe, ni novi Statut Biblioteke još nije dobio saglasnost od resornog ministarstva, tako da planirano konstituisanje novih organa upravljanja Biblioteke (Savjet), nije bilo moguće sprovesti.

U proteklom periodu održane su tri sjednice Upravnog odbora, sa kojih su uredno sačinjeni zapisnici, odgovarajuće odluke i zaključci.

Sa tri sjednice Stručnog vijeća, takođe su sačinjeni zapisnici sa zaključcima.

Odjeljenje je uredno sastavljalo izvještaje o prisutnosti(otsutnosti) zaposlenih za mjesečne obračune zarada, koji su prezentirani na redovnim (mjesečnim) sjednicama Stručnog vijeća.

Svakodnevno je evidentirana prisutnost(otsutnosti) zaposlenih i, u skladu sa tim, pravljena odgovarajuća rješenja. U 2009. godini je sačinjeno:

- 138 rješenja o godišnjim odmorima;
- 81 rješenje o plaćenom odsustvu zaposlenih po raznom osnovima, a shodno GKU.
- 35 ugovora o djelu angažovanim licima, koja nijesu u radnom odnosu za pružanje raznih usluga (intelektualnih, umjetničkih, zanatskih, usluga obezbjeđenja, zamjene čuvara objekata i sl.);

- u proteklom periodu obrađen je jedan predmet raskida radnog odnosa, putem davanja otkaza zaposlenog, što je praćeno odgovarajućim zapisnikom o primopredaji dužnosti, kao i odjavama kod nadležnih fondova;

- 1 ugovor o volonterskom radu.

U izvještaju Odjeljenja, posebno se naglašava zalaganje pravne službe na realizaciji programa Zavoda za zapošljavanje Crne Gore „Javni rad“. Kroz ovaj program je radno angažovano, i u tom smislu pravno obrađeno 8 izvršilaca, koji su uključeni u projekat „Reorganizacija osnovnog fonda knjiga i periodike CNB“. Takođe, preko Zavoda za zapošljavanje Crne Gore i projekta „Posao za vas“, zaključen je ugovor o radu sa 8 pripravnika, koji su prošli pripravnčki staž u CNB i stekli uslov za polaganje stručnog bibliotekarskog ispita. Shodno navedenom, za svih 16 izvršilaca blagovremeno je napravljeno 16 rješenja o prestanku radnog odnosa i 32 odjave kod nadležnih fondova.

Ažurno su pravljena pojedinačna rješenja o isplatama po raznim osnovima (prekovremeni rad, naknade za rad u komisijama, pomoć zaposlenima, pomoć pojedincima po raznim zahtjevima, nevladinim organizacijama i sl.).

Dostavljeni su podaci resornom ministarstvu vezano za stambenu problematiku zaposlenih.

Obrađen je predmet – povreda na radu (uzeta izjava povrijeđenog izvršioca, izjave svjedoka, dostavljeno nadležnim organima).

Pravna služba je zastupala Biblioteku u upravnom postupku kod Direkcije za nekretnine Crne Gore, povodom zahtjeva Prijestonice Cetinje za brisanje prava korišćenja. U ovom postupku je donijeto prvostepeno rješenje, kojim je odbijen zahtjev Prijestonice. U ovom periodu je pravosnažno okončan radni spor iz 2006. godine, u korist Biblioteke (CNB zastupao advokat iz Cetinja).

Pripremani su i upućivani razni dopisi i zahtjevi, kako Ministarstvu kulture, tako i drugim organima nadležnim za pojedina pitanja.

Pored navedenog, dosta vremena je utrošena za konsultovanje brojnih zakonskih akata, kako onih starijih tako i tek usvojenih (Zakon o budžetu za 2009. god., Zakon o državnoj imovini, Zakon o svojinsko pravnim odnosima, izmjene zakona i sl.).

Biblioteka trenutno vodi jedan radni spor kod nadležnog suda (u ime Biblioteke angažovan je advokat). Za vođenje ovog spora, od strane pravne službe CNB, pripremljena je potrebna dokumentacija, odnosno po zahtjevu dostavljena nadležnom sudu.

Svakodnevno su obavljani i drugi tekući poslovi, vezani za odgovore na pojedina pravna pitanja i sl.

Finansijsko računovodstveni poslovi su se odvijali po predviđenom planu u smislu ažurnosti. Do aprila mjeseca, na ovim poslovima je bio angažovan još jedan izvršilac (ugovor

o radu na određeno vrijeme), prevashodno zadužen na ažuriranju i poboljšanju naplate neizmirenih dugovanja Biblioteci za izrađene CIP zapise.

Naglašavamo da je uplata sredstava po varantima od strane trezora kasnila, tako da je prva uplata bila tek u maju 2009. godine.

CNB je redovno izmirivala obaveze (zarade, nadoknade i sl.) prema zaposlenim, i u skladu sa tim dostavljani su potrebni obrasci nadležnim fondovima i Poreskoj upravi. Takođe, Poreskoj upravi je redovno dostavljana dokumentacija za izvršioce, koji su radno angažovani preko Zavoda za zapošljavanje Crne Gore.

Početak godine usaglašene su zarade zaposlenih, tj. koeficijent je usklađen sa porastom stope za obračun po osnovu minulog staža, kao i 3% povećanja zarada po GKU, što je sve popraćeno pravljenjem pojedinačnih odgovarajućih rješenja (80).

Završni račun za proteklu 2008. godinu je u roku sačinjen i dostavljen resornom ministarstvu.

Popisna komisija je izvršila popis osnovnih sredstava, potraživanja i obaveza u skladu sa dobijenim instrukcijama i tabelama iz Ministarstva kulture, sporta i medija, nakon čega je usaglašeno stvarno sa knjigovodstvenim stanjem.

Iskontirano je i proknjiženo 254 naloga.

Zahtjevi za budžetskim sredstvima, kao i izvjetaji o utrošenim sredstvima su redovno dostavljani nadležnom Ministarstvu.

Izveštaj o finansijskom poslovanju Biblioteke za period januar-decembar 2009. godine dat je u prilogu i čini sastavni dio ovog izvještaja.

Administrativni poslovi i poslovi sekretarice direktora u navedenom periodu su ažurno obavljani. U djelovodnom protokolu zavedeno je ukupno 4.370 akata.

- računovodstvu predato računa i ostalih akata 536;
- računa za usluge izdato 873;
- formulara za kredite ovjerenio 142.

Tehnički sektor

Služba održavanja

U proteklom periodu angažovanje ove službe je bilo maksimalno, kako na održavanju samih objekata, tako i na održavanju i uređenju parkova.

Početak godine, u februaru mjesecu, zbog velikih sniježnih padavina (čak do 80 cm visine), tri puta su angažovana vozila JP „Komunalno“- Cetinje na čišćenju snijega. Iz istih razloga je bilo pojačano dežurstvo radnika na obezbjeđenju, tako da su, radi uklanjanja snijega sa terasa u zgradi bivšeg Italijanskog poslanstva, u istoj smjeni radila po dva čuvara. Takođe, u februaru na osnovu reklamacije i poziva firme „Bombeton“, koja je prošle godine izvodila sanaciju potkrovlja zgrade, preduzeće „Grijanje“ iz Danilovgrada izvršilo je reviziju i zamjenu ventila na sistemu centralnog grijanja u tom dijelu zgrade.

Početak marta, potkrovlje iste zgrade je opremljeno kancelarijskim namještajem koji je dopremljen kao donacija Centra za međunarodnu saradnju i razvoj Republike Slovenije.

Domari biblioteke su izradili privremenu instalaciju kompletne plafonske rasvjete u podrumskim prostorijama gdje je smještena knjigoveznica, s obzirom da je došlo do havarije na prethodnoj instalaciji.

U maju je obavljeno crpljenje septičke jame u dvorištu Biblioteke.

Polovinom juna 2009. godine, servisirani su postojeći protivpožarni aparati. Napominjemo da CNB ne posjeduje dovoljan broj ovih aparata, a potrebno je nabaviti i nova crijeva za hidrante.

Sredinom juna izvršeno je krećenje holova zgrade bivšeg Italijanskog poslanstva.

Tehnička služba je bila maksimalno angažovana oko pripreme svečanosti - otkrivanja spomen biste Ivanu Mažuraniću 23.07.2009. godine, u parku zgrade bivšeg Italijanskog poslanstva.

U avgustu je pokrenut šoping za izvođenje radova na rekonstrukciji zgrade bivšeg Francuskog poslanstva, koji je obuhvatio sljedeće:

- limarski radovi: zamjena oštećenih eternitnih tabli limom, izolacija dimnjaka i izolacija krovnih prozora;
- molerski radovi u prizemlju i prvom spratu zgrade, ukupno 1.100 m²;
- proširenje i zidanje postojeće šahte za ugradnju novog vodomjera;
- iskopavanje spoljašnjeg kanalizacionog odvoda;
- zemljani i instalaterski radovi na rekonstrukciji vertikalne fekalne kanalizacije, koji obuhvataju odvod od prizemlja do septičke jame;
- hoblovanje i lakiranje parketa 80 m²;
- električarski radovi na podrumskoj instalaciji;
- demontaža i razmještaj postojećih polica za knjige;
- košenje i obrezivanje zelenila u parku oko zgrade;
- čišćenje tretiranih prostorija.

U istom mjesecu je završeno i čišćenje kotlova, za šta je angažovana firma „Skadeks energetik“, čija je ponuda bila finansijski najpovoljnija od ukupno tri pribavljene.

U septembru je završena tehnička kontrola o ispravnosti i podešavanju sigurnosnih ventila na postrojenjima za grijanje.

U decembru je pristigla druga isporuka namještaja za CNB (donacija CMSR-a, Ljubljana). Tim povodom, domari su bili angažovani na izradi vrata podrumске prostorije u za skladištenje namještaja.

Svakodnevno su vršene sitne opravke: kao što su zamjena sijalica, opravka brava, sitnije opravke spoljne rasvjete, zamjena stakala, montaža ormara, opravka slavina, vodokotlića i sl.

Uredno je vršena primopredaja većih nabavki u CNB od strane odgovarajuće komisije.

Zamijenjena su PVC crijeva na aparatu za razvijanje mikrofilmova u Centru za mikrofilmovanje i digitalizaciju.

Krajem izvještajnog perioda, stražarska služba je dodatno angažovana na čišćenju snijega.

Radnice na održavanju higijene su krajem avgusta i početkom septembra prekovremeno angažovane, zbog krećenja holova u bivšem Italijanskom poslanstvu. Nedostatak jednog izvršioca za čišćenje objekta zgrade COBISS centra, koji je na tri nivoa sa 4 mokra čvora i bifeom, što je takođe samostalan prostor za održavanje, još uvijek je samo privremeno riješen angažovanjem jednog lica po ugovoru o djelu.

Radnica na održavanju higijene u glavnom depou Biblioteke, takođe je bila dodatno angažovana na detaljnom čišćenju polica i knjiga za vrijeme trajanja projekta „Reorganizacija osnovnog fonda knjiga i periodike CNB“

Održavanje vozila

Vozni park CNB čine 4 vozila, od kojih jedno (Lada standard) nije u voznom stanju. Tokom izvještavanog perioda, redovno su vršena servisiranja, kao i opravke i zamjene neispravnih djelova na svim vozilima. Vozač je redovno dopremao obavezni primjerak iz Podgorice i drugih gradova u Crnoj Gori (za tu namjenu 32 puta išao u Podgoricu). Naročito angažovanje vozača je bilo prilikom realizacije projekta „Crna Gora jedna kulturna adresa“, u gradovima na sjeveru Crne Gore.

Javne nabavke

U izvještajnom periodu su izvršene sljedeće nabavke:

Otvoreni postupci javne nabavke – tenderi:

1. tender br.02-3955 objavljen 26.11.2008. god. u vrijednosti od 50.000 €(lož ulje) Ugovor br.02-122 od 20.01.2009. godine.
2. tender br.02-3783 objavljen 27.11.2009. god. u vrijednosti od 30.000 €(lož ulje)
3. tender br.02-4176 objavljen 24.12.2009. god. u vrijednosti od 21.060 €(skeneri) (tender je poništen, jer nije pristigla ni jedna ponuda)

Neposredno prikupljanje ponuda – šoping metode:

1. postupkom broj 02-1111 od 07.04.2009.godine, kancelarijski materijal, a kao najpovoljniji ponuđač izabrana je firma „Kastex“ iz Podgorice;
2. postupkom broj 02-2512-4 od 04.08.2009. godine, materijal za rad u knjigoveznici, a kao najpovoljniji ponuđač izabrana je firma „Vujacomerc“ Cetinje;
3. postupkom broj 02-2626-8 od 14.08.2009. godine, građevinsko zanatski radovi na zgradi bivšeg Francuskog poslanstva, kao najpovoljnija ponuda firme „Bombeton“ Cetinje;
4. postupkom broj 02-2737-9 od 25.08.2009. godine, štampanje „Crnogorske bibliografije“. Tom III, knj.15 (1982-1985), kao najpovoljnija izabrana ponuda štamparije „IVPE“ iz Cetinja;
5. postupkom broj 02-3544-6 od 05.11.2009. godine, nabavka materijala za redovno održavanje objekata – kao najpovoljnija izabrana ponuda „Prizma“ doo Cetinje;
6. postupkom broj 02-3740-2 od 20.11.2009. godine, radovi - video nadzor u glavnom depou i na zgradi Francuskog poslanstva – „Vuja Engineering“ Cetinje;
7. postupkom broj 02-3871-3 od 04.12.2009. godine, nabavka kancelarijskog materijala – „Kastex“ iz Podgorice.

Tekuće nabavke male vrijednosti su izvršavane po potrebi neposrednim sporazumom. Sve nabavke su zapisnički konstatovane od strane Komisije za prijem roba.

Krajem godine pripremljen plan javnih nabavki za 2010.godinu, koji je i zvanično predat krajem godine.

Dana 10.03.2009. godine, službenik za javne nabavke je pohađao seminar „Postupak javnih nabavki – primjeri iz prakse“ u Upravi za kadrove.

413111	Kancelarijski materijal	10.429,74
413112	Materijal za knjigovoznicu.....	2.342,57
413113	Materijal za konzervatore.....	2.117,75
413114	Materijal za održ.higijene.....	1.099,35
413131	Sitni inventar	30,20
413151	Radna odjeća	176,44
413191	Ostalo.....	588,12
SVEGA MATERIJAL		16.784,17
4132111	Rashodi za službena putovanja.....	6.081,22
4133111	Rashodi za reprezentaciju	808,31
4134111	Električna energija	38.603,58
4134211	Gorivo.....	3.841,40
4134311	Lož ulje- ogrjev.....	84.926,20
SVEGA RASHODI ZA ENERGIJU.....		127.371,18
4135111	Rashodi za telefonske usluge	7.483,59
413611	Rashodi za poštanske usluge	8.739,55
413711	Bankarske usluge	3.391,33
413811	Usluge prevoza.....	2.832,79
413-9	Ugovorene usluge	99.125,76
413-9-1	Advokatske usluge	1.037,00
413-9-2	Konsult.usluge, projekti	1.872,00
413-9-3	Usluge usavrš.zaposlenih	6.047,30
413-9-4	Izrada i održ. softvera	7.719,77
413-9-5	Usluge prevođenja, štampanja.....	18.299,02
413-9-6	Medijske usluge	10.705,50
413-9-7	Usluge revizije.....	5.055,82
413-9- 8	Osiguranje- zaposlenih	1.099,00
413-9-9	Ostale usluge	
1.	Po ugovorima.....	15.303,67
2.	Po rješenjima	1.350,00
3.	Članar.i dr.usl.	3.890,20
4.	Internet.....	26.746,48
Svega 413-9-9 -		47.290,35
414-2	Tekuće održavanje građev.objekata.....	12.993,63
414-3	Tekuće održavanje opreme.....	8.492,68
418	Komunalne usluge, takse, carine ,ostalo.....	14.272,40
441-5	Izdaci za opremu.....	224.300,02
441-5-2	Kompjuterska oprema.....	3.232,35

441-5-3	Kancelar.oprema - iz donacije –	200.000,00
	- iz sopstv.sred.-	2.357,11
	
S v e g a	441-5.3	202.357,11
441- 5-4	Telekomunikac. oprema	307,13
441-5-9-1	Knjige- sopstv.sred.	4.795,37
	
	SVEGA OPREMA – Sopstvena sredstva	24.300,02
	- Od donatora	200.000,00
	
	UKUPNO RASHODI	1.246.884,77
	

NAPOMENA:

Ostvareni prihodi za pokriće rashoda za materijal i usluge iznose: **354.432,13** eura, ili 99,76% od planiranih, koji su iznosili **355.285,00** eura.

Neurošena sredstva na dan 31.12.2009.godine iznose **30.613,02** eura i biće utrošena za opremu po raspisanom tenderu i neizmirene obaveze iz 2009.godine.

PRILOG IZVJEŠTAJA O RADU ZA 2009. GODINU:

1. Izvještaj Komisije za polaganje stručnog bibliotekarskog ispita za 2009.g.
2. Spisak darodavaca CNB „Đurđe Crnojević“ za 2009.g

Prilog 1

IZVJEŠTAJ o postignutim rezultatima kandidata za polaganje stručnog bibliotekarskog ispita za 2009. godinu.

U 2009. godini organizovana su dva ispitna roka: prolječni i jesenji. Stručni ispit položio je 21 kandidat: 7 za zvanje knjižničar, 3 za zvanje viši knjižničar i 11 za zvanje bibliotekar.

U proljećnom roku (18, 19. i 20. maja 2009. godine), polagalo je jedanaest kandidata (5 za zvanje knjižničar, 1 za zvanje viši knjižničar i 5 za zvanje bibliotekar):

1. Ščekić Radmila-bibliotekar (Srednja škola-Bijelo Polje),
2. Ardita Ramović-bibliotekar (Narodna biblioteka-Ulcinj),
3. Milka Mitrović-bibliotekar (Srednja škola-Nikšić),
4. Krivokapić Dijana-bibliotekar (Narodna biblioteka-H. Novi),
5. Jelena Nikolić-bibliotekar (CNB-Cetinje),
6. Sanela Pućurica-viši knjižničar (Centar za kulturu-B. Polje),
7. Milena Pejović-knjižničar (Gradska biblioteka „Njegoš“-Cetinje),
8. Tamara Pavličević-knjižničar (Cetinje),
9. Katana Valdeta-knjižničar (Srednja škola-Ulcinj),
10. Marija Dragaš-knjižničar (Narodna biblioteka-Pljevlja),
11. Hot Suada-knjižničar (Rožaje).

Osam kandidata je položilo u istom roku (tri knjižničara, jedan viši knjižničar i četiri bibliotekara), dok su tri kandidata upućena na popravni ispit koji je održan 26. juna. Na popravnom, sva tri kandidata su položila ispit.

U jesenjem roku (30. 11, 01. i 02. novembra 2009. godine) polagalo je deset kandidata (2 za zvanje knjižničar, 2 za zvanje viši knjižničar i 6 za zvanje bibliotekar):

1. Marija Knežević-bibliotekar (Narodna biblioteka-Pljevlja),
2. Radonjić Milena-bibliotekar (CNB-Cetinje),
3. Jasmina Ivanović-bibliotekar (Podgorica),
4. Sabina Resulbegović-bibliotekar (Centar za kulturu-Ulcinj),
5. Ksenija Vujović-bibliotekar (OŠ "Braća Labudović"-Nikšić),
6. Mirsad Nurković-viši knjižničar (Narodna biblioteka-Rožaje),
7. Marija Martinović-viši knjižničar (CNB-Cetinje),
8. Lazari Vera-bibliotekar (CNB-Cetinje),

9. Edina Dizdarević-knjižničar (B. Polje),
10. Dušanka Božović-knjižničar (Ekonomski fak.-Podgorica).

U istom ispitnom roku, položilo je sedam kandidata (dva knjižničara, jedan viši knjižničar i četiri bibliotekara). Tri kandidata su upućena na popravni ispit koji je održan 19. januara 2010. godine. Na popravnom, sva tri kandidata su položila ispit.

Prilog 2

DARODAVCI CNB „ĐURĐE CRNOJEVIĆ“ u 2009. godini:

1. Alvirović, Hadži-Ivan V, Herceg Novi;	38. Ivanišević, Goran, Zagreb;
2. Adžić, Goran N, Beograd;	39. Ilijanić, Boris, Herceg Novi;
3. Vanda Babić, Zagreb;	40. Janković, Vasilije, Podgorica;
4. Babić, Srđan, Beograd;	41. Jeromir Jermar, Prag
5. Bakić, Mile, Podgorica;	42. Jovičić, Branko;
6. Baćović, M., Beograd;	43. Jovović, Dragiša L, Danilovgrad;
7. Bertolino, Nikola , Napulj, Italija;	44. Kićović, Dragomir M, Beograd;
8. Bećirović, Komnen, Podgorica;	45. Komar, Goran, Herceg Novi;
9. Biškupić, Božo, ambasador Hrvatske	46. Komatina, Simo, Cetinje;
10. Bjelica, Duško, Nikšić;	47. Krivokapić, Marijana, Podgorica;
11. Bjelica, Spasoje, Nikšić;	48. Kršenković-Brković, Dragana, Podgorica;
12. Božović, Ratko, Nikšić;	49. Lipovina, Ljiljana, Cetinje;
13. Brajović, Milan, Podgorica;	50. Lompar, Danilo, Podgorica;
14. Brković, Jevrem, Podgorica;	51. Lopičić, Đorđe, Beograd;
15. Višić, Marko, Podgorica;	52. Lopičić, Vojo, Beograd;
16. Vojinović, Milika, Smederevo;	53. Martinović, Niko, Nikšić;
17. Vujadinović, Radovan, Pljevlja;	54. Marinović, Svetislav, Podgorica;
18. Vujović, Vojo i Marlies, Klagenfurt;	55. Markuš, Jovan, Cetinje;
19. Vujović, Željko i Dejan, Podgorica;	56. Medač, Pavao, Kotor- Perast;
20. Vujović, Slobodan, Odžaci;	57. Mijatović, Danilo, Nikšić;
21. Vukić, Predrag, Cetinje;	58. Milošević, Vojislav K, Cetinje;
22. Vuković, Ilija, Podgorica;	59. Miljanić, Danilo Đ, Nikšić;
23. Vuković, Miloš, Podgorica;	60. Miljanić, Kićan S, Nikšić;
24. Vuković, Petar, Podgorica;	61. Miljanić, Mihailo P, Podgorica;
25. Vuković, Slobodan, Podgorica;	62. Miljanić, Olga, Novi Beograd;
26. Vukotić, Veselin, Podgorica ;	63. Miljenović, Vojislav, Nikšić;
27. Vukotić, Miloš, Herceg Novi;	64. Mitrović, Mitar, Beograd;
28. Vučo, Julijana, Nikšić;	65. Mićović, Momčilo, Beograd;
29. Gračanac, Aleksandar, Beograd;	66. Moskovljević, Gradimir J, Podgorica;
30. Damjanović, Radovan, Podgorica;	67. Mrdak Božo, Pljevlja;
31. Dašić, Miomir, Podgorica;	68. Mrkić, Vlado, Sarajevo;
32. Delević, Novo. Beograd;	69. Nikolaidis, Jovan, Ulcinj;
33. Deletić, Zdravko, Podgorica;	70. Nikolić, Vojin, Podgorica;
34. Došljak, Slobodan, Podgorica;	71. Nikčević, Milorad. Osijek;
35. Đurković, Živko, Podgorica;	72. Obradović, Slavoljub, Niš;
36. Živaljević, Todor, Podgorica;	73. Paljetak, Luko, Dubrovnik;
37. Zečević, Zora, Podgorica;	74. Komar, Ružica, Podgorica;

75. Perović, Milun, Beograd;
 76. Petrović, Ilija, Beograd;
 77. Popović, Momčilo, Podgorica;
 78. Popović, Perivoje, Podgorica;
 79. Radonjić, Milena, Cetinje;
 80. Radulović, Puniša, Beograd;
 81. Radulović, Selimir, Novi Sad;
 82. Rajković, Tomislav, Andrijevića;
 83. Rakočević, Radomir L, Podgorica;
 84. Ralević, Simo, Arandjelovac;
 85. Rašović, Đorđije, Podgorica;
 86. Romčević, Nebojša;
 87. Rotković, Radoslav, Podgorica;
 88. Rašo, Nebojša, Herceg Novi;
 89. Rudić, Petar, Bijelo Polje;
 90. Stanković-Ilić, Slobodanka, Knjaževac;
 91. Stojanović, Đoko, Cetinje;
 92. Todorović Desanka, Cetinje;
 93. Tomašević, Nebojša, Beograd;
 94. Trifunović, Đorđije, Berane;
 95. Habard, Ron L, Clearwates USA;
 96. Džogović, Bela, Švedska,
 97. Šistek, František, Prag;
 98. Škornički, Marija, Sremski Karlovci;
 99. Šremzer-Čuljević, Lidija, Bosanski Brod;
- Institucije darodavci u 2009. godini:
1. Američka ambasada, Podgorica;
 2. Biblioteka, Plužine;
 3. Bugarska ambasada, Podgorica;
 4. Gradska knjižnica, Slavonski Brod;
 5. Građevinski fakultet, Podgorica;
 6. Društvo prijatelja Njeguša, Njeguši;
 7. Ekonomski fakultet, Podgorica;
 8. NVO Exspeditio, Kotor
 9. Zagrebački astronomski savez:
Zvezdarnica Zagreb, Zagreb;
 10. Institut za nauku Crne Gore,
Podgorica;
 11. JP Željeznice Crne Gore, Podgorica;
 12. KUD „Zahumlje“, Nikšić;
 13. Medicinski fakultet, Podgorica;
 14. Metalurško - tehnološki fakultet,
Podgorica;
 15. Ministarstvo pomorstva i saobraćaja,
Podgorica;
 16. Mitropolija Crnogorsko-Primorska
(SVETIGORA), Cetinje;
 17. Nacionalna i sveučilišna knjižnica,
Zagreb;
 18. Nikšićko pozorište, Nikšić;
 19. Pomorski fakultet, Split;
 20. Prirodno - matematički fakultet,
Podgorica;
 21. Pravni fakultet, Podgorica;
 22. Sajamski grad, Trebinje;
 23. SANU, Beograd;
 24. Svetigora, Cetinje;
 25. Svjetilnik, Nikšić;
 26. Socijaldemokratska partija Crne
Gore, Podgorica;
 27. Službeni list Crne Gore, Podgorica;
 28. Sportska akademija Crne Gore,
Podgorica
 29. Srpska pravoslavna eparhija
Šumadijska, Kragujevac;
 30. Udruženje književnika Crne Gore,
Podgorica;
 31. Udruženje „Korijeni“, Podgorica;
 32. Univerzitet Pensilvanija, Pensilvanija
(USA);
 33. Unireks, Podgorica;
 34. Udruženje boraca NOR-a i antifašista,
Bar
 35. Učesnici skupa „Njegoševi dani
2009“, Cetinje;
 36. Fakultet političkih nauka, Podgorica;
 37. Filozofski fakultet, Nikšić;
 38. Fond za razvoj Crne Gore, Podgorica;
 39. Francuska ambasada, Podgorica;
 40. Centar za kulturno nasljeđe
Pensilvanije, Pensilvanija (USA);
 41. Centar za djelatnosti kulture
„Vojislav Bulatović-Sstrunjo“, Bijelo
Polje
 42. Centar za ljudska prava, Sarajevo;
 43. Štamparija 3M Makarije, Podgorica;

Jelena Đurović
D i r e k t o r

